TRST, sreda
7. maja 1958
Leto XIV. - Št. 108 (3953)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 30 lir
Tel.: Trst 94-638, 93-808, 37-338 . Gorica 33-82
Poštnina plačana v gotovini

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., tel. 33-82 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. - Tel. 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir — MALI OGLASI: 30 lir beseda — Za Jugoslavijo cene oglasov po dogovoru.

NAROČNINA: mesečna 480 lir — vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 20 din, mesečno 250 din — Nedeljska: letno 780, polletno 390, četrtletno 195 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60-KB-1-Z-378

Danes bo objavljeno uradno poročilo o sestanku v Kopenhagnu

Številna nesoglasja med državami NATO glede razorožitve in načrta Rapackega

Ameriški veleposlanik v Moskvi Thompson je prišel poročat Dullesu o dosedanjih razgovorih z Gromikom

KOPENHAGEN, 6. — Razprava na konferenci sveta zunanjih ministrov NATO se je končala na današnji popoldanski seji. Glavni tajnik NATO Spaak je dobil nalogo, da pripravi uradno poročilo, o katerem bodo razpravljali jutri zjutraj. Na današnji jutranji in popoldanski seji so udeleženci govorili o odnosih med Vzhodom in Zahodom in o pripravah konference najvišjih.

V krogih nemške delegacije izjavljajo, da so se sporazumeli o sledečem: nobene razorožitve brez nadzorstva; potrebno je povezati jedrsko razorožitev z omejitvijo običajnega orožja; ni mogoče misliti na noben ukrep, ki bi lahko škodil varnosti Zahoda; morebitni krajevni sporazumi so dopustni, samo če se vključijo v širšo celoto.

Glavni tajnik NATO Spaak je v svojem zaključnem govoru dejal, da so dosegli «široko podlago sporazuma o vprašanjih razorožitve, nemške združitve, nadzorstva nad oborožitvijo in tudi o drugih vprašanjih».

Spaak je med drugim izjavil: «Noben sporazum s Sovjetsko zvezo ne sme zmanjšati zaščite evropske varnosti». Sem spada navzočnost ameriških, britanskih in kanadskih čet v Evropi. Zato je za Zahod nesprejemljiv vsak načrt, kakršen je načrt Rapackega, ki bi te čete odstranil iz Evrope. Spaak je zaije omenil, da je sedaj mogoče ločiti nekatera vprašanja razorožitve od celotnega vprašanja, in je s tem v zvezi omenil prekinitev jedrskih poizkusov, ki naj bi bila podrejena zadovoljivi obliki nadzorstva.

Francoski zunanji minister Pineau je poročal o sovjetski noti, ki je bila izročena včeraj tem zahodnim veleposlanikom. Dejal je, da nota ne vsebuje nič novega.

Predstavnik NATO je izjavil, da je razprava v zvezi s konferenco najvišjih potrdila soglasnost v smislu, da je Zahod pripravljen sestati se s Sovjetsko zvezo, toda samo po ustrezni pripravah in če «SZ to omogoči s primernim obnašanjem. Zahod bo sicer še dalje pripravljal predloge za konferenco najvišjih, toda «ne sme opustiti svoje budnosti».

Popoldne sta govorila ameriški državni tajnik Dulles in turški zunanji minister Zorlu. Ta je svaril pred «nevarnostjo sovjetskega prodiranja na Srednji vzhod».

Na jutranji seji so govorili italijanski zunanji minister Pella, danski zunanji minister Hansen, kanadski zunanji minister Smith, norveški zunanji minister Lange, portugalski zunanji minister Da Cunha in belgijski zunanji minister Larock.

Italijanski zunanji minister Pella je dejal, da je potrebno bolj stalno in podrobneje nadaljevati posvetovanja med državami članicami glede mednarodnega položaja. Kar se tiče konference najvišjih, je ponovil ameriško tezo. Prav tako je ponovil ameriško tezo, kar se tiče razorožitve, t. j. da se vprašanje atomske razorožitve ne sme ločiti od običajne razorožitve. Glede možnosti posebnih geografskih področij izvajanja sporazumov o razorožitvi, je Pella izjavil, da je treba to v vsakem primeru podrediti dvema pogojema: 1. da politični in vojaški položaj Zahoda ne bo s tem ošibljen, 2. da je treba vsak tak sporazum vključiti v splošen okvir sporazuma med Vzhodom in Zahodom in ga podrediti učinkovitemu nadzorstvu. Sprejel je tudi na znanje von Brentanovo izjavo, da sta za zahodnonemško vlado vprašanje varnosti in nemške združitve med seboj odvisna.

Pella je govoril tudi o izmenjavi med Vzhodom in Zahodom na gospodarskem in kulturnem področju. Omenil je, da na morebitni konferenci najvišjih ne bi mogli morda razpravljati o tem zaradi velikega števila drugih vprašanj. Toda na tem sestanku bi se lahko našla podlaga za sporazum o nadaljevanju pogajanj.

Danski zunanji minister je med drugim v zvezi z razorožitvijo poudaril, da bi morda v začetku bilo koristno proučevati bolj omejene načrte in «Tudi postopoma napredovati. Tudi skromen napredek, je dodal, bi lahko imel važnost za rešitev drugih plati razorožitve.» Poudaril je, da bi bilo treba resno proučiti številne možnosti, čeprav številne verjetnosti, da pride do sporazuma med Vzhodom in Zahodom.

Kanadski zunanji minister Smith je izjavil, da bi po morebitni konferenci s Sovjetsko zvezo in če bo ta sestanek imel večaj druge zenevske konference, lahko mislili o ustanovitvi organizma ali določitvi primerne poti «za periodične stike med obema političnima blokoma».

Norveški zunanji minister Lange je navedel dve vprašanji, o katerih bi bilo mogoče na konferenci najvišjih razpravljati ločeno, in sicer prekinitev jedrskih poizkusov, ki bi jih lahko prekinili po zaključku sedanjih ameriških in angleških poizkusov, ter o morebitni ustanovitvi neatomskih področij, kar bi pa morali podrediti «odločni zaščiti interesov zahodne obrambe».

Belgijski zunanji minister Larock je dejal, da bi morale zahodne države «podvojiti napore, da se omogoči konferenca na najvišji stopnji, kljub zaostritvi sovjetskega stališča».

Medtem je prispel v Kopenhagen ameriški veleposlanik v Moskvi Thompson, ki ga je pozval Dulles, da mu poroča o dosedanjih razgovorih z Gromikom. Dulles se je s Thompsonom sestal na večerji, katere sta se udeležila tudi angleški zunanji minister Selwyn Lloyd in predstavnik francoskega zunanjega ministra Laloy.

Iz Moskve poročajo, da je sovjetski zunanji minister Gromiko sprejel danes še druge diplomatske predstavnike in se z njimi razgovarjal o pripravah za konferenco najvišjih. Sprejel je odpravnike poslov Kitajske, Jugoslavije in Indije ter veleposlanike Švedske, Albanije, Bolgarije, Madžarske, Severnega Vietnama, Vzhodne Nemčije, Mongolije, Romunije in Severne Koreje.

Londonski «Times» piše v svojem komentarju o konferenci v Kopenhagnu med drugim: «Na žalost, je več nesoglasij med državami NATO danes, kakor jih je bilo med prvo konferenco lanskega decembra v Parizu.»

List obžaluje, da je Francija sedaj brez vlade in ne more primerno nastopati glede važnih vprašanj, kakor je prekinitev jedrskih poizkusov, ter piše, da se zdi, da se Velika Britanija in ZDA ne strinjata glede tega vprašanja: ZDA so po prvih obotavljanjih baje sedaj pripravljene privoliti v začasno prekinitev. Velika Britanija, katere poizkusi so manj napredovani, pa zahteva ukinitev samo v okviru splošnega sporazuma o razorožitvi. «Drugi element negotovosti, nadaljuje list, je glede zmanjšanja števila britanskih čet v Evropi. Končno se zdi, da so ZDA bolj nepopustljive od Velike Britanije, kar se tiče načrta Rapackega, ki so ga zavrnile.»

—«—

«Borba» o odklonitvi poljskega predloga

BEOGRAD, 6. — Svetovna javnost, zlasti evropska, je z zanimanjem sprejela načrt, ki ga je poljski zunanji minister Rapacki predložil lani oktobra Združenim narodom o ustanovitvi neatomskega področja v srednji Evropi. V uresničenju tega načrta je miroljubna evropska javnost, med to tudi jugoslovanska, videla velik konkreten korak pri popuščanju mednarodne nepetosti in tudi prispevek k osnovi novega sistema evropske varnosti in prvi korak pri reševanju zapletenega vprašanja razorožitve. Uresničenje zamisli poljske vlade je bilo dejansko odvisno od stališča zahodnih evropskih sil, predvsem pa od ZDA. Te dni so ZDA v ljudni obliki odbile načrt, čeg da so predlogi «preveč omejeni, da bi zmanjšali nevarnost jedrske vojne in dali zanesljivo osnovo za varnost Evrope». ZDA vztrajajo na znanem stališču o evropski varnosti in na potrebi jedrske oborožitve Zahodne Nemčije, dokler se ne doseže sporazum o razorožitvi.

V Beogradu obžalujejo, da ZDA niso sprejele predloga poljske vlade vsaj za osnovo alternativne rešitve, posebno še, ker je znano, da se mnoge zahodne velesile, med njim; Velika Britanija nagibajo k taki rešitvi. Težko je verjeti, poudarjajo v Beogradu, da so s stališča ameriške vlade zadovoljni njeni zahodnoevropski zavezniki, ki niso prikrivali, da bi rajši videli vsako drugo rešitev kakor pa atomsko oborožitev Zahodne Nemčije. «Zato je načrt Rapackega naletel na razumevanje posebno v zahodnoevropski javnosti, ker je ta menila, da vsebuje tudi predloge, ki so jih zahodnoevropski državniki svoj čas postavili, in ker omogoča razgovore o dejanski varnosti Zahodne Evrope. Tem bolj je obžalovanja vredno, da vse to ni prišlo do izraza tudi v stališču vlad ten držav», zaključuje nocojšnja «Borba».

—«—

Demonstracije v Iraku

KAIRO, 6. — Kairski radio poroča, da so včeraj bile v številnih iraških mestih ostre demonstracije. V Bagdadu so študentje organizirali protivladno demonstracijo. Kakor zatrjuje radio, so med demonstracijami metali bombe proti stanovanjem bivšega predsednika vlade in bivšega predsednika poslanske zbornice.

Pleven je končno sprejel mandat in bo v petek zahteval investituro

Demokristjani so z majhno večino privolili v sodelovanje - Od strank bo Pleven zahteval izredna gospodarska pooblastila za eno leto - Računska komisija predlaga racioniranje mesa, vina in bencina

PARIZ, 6. — René Pleven je nocoj obiskal predsednika republike in mu sporočil, da preklicuje svojo ostavko in misli nadaljevati posvetovanja za sestavo vlade. Vodstvo MRP se je pri tajnem glasovanju izreklo za sodelovanje v Plevenovi vladi. Za sodelovanje v vladi se je izreklo 20 poslancev, proti sodelovanju 18, 10 pa se jih je vzdržalo.

Pleven se je danes dolgo razgovarjal z voditelji strank, ki naj bi podpirale vlado. Vsem je poudarjal predvsem resni gospodarski položaj. Pleven bo od socialistov zahteval premirje na socialnem sektorju, od zmernih bo zahteval, naj prenehajo z opozicijo proti novim davkom. Od vseh strank pa bo zahteval izredna gospodarska pooblastila za eno leto.

Jutri zjutraj bo Pleven začel posvetovanja za sestavo vlade. Že nocoj so se začela pogajanja med posameznimi skupinami za razdelitev ministrskih mest. Verjetno bo Pleven zahteval investituro od skupščine že v petek.

Politični opazovalci se sedaj sprašujejo, kakšno stališče bodo zavzeli socialisti, ki so odklonili sodelovanje v vladi, čeprav ne mislijo zavzeti načelne opozicije proti Plevenu. Socialisti bodo med drugim zapustili ministrstvo za Alžir, ki ga je do sedaj imel Lacoste. Verjetno bo to ministrstvo prevzel neodvisni Jaquinot. Medtem pa javljajo, da je bivši predsednik vlade in bivši glavni tajnik socialistične stranke Daniel Mayer odstopil s poslanškega mesta, ker se ne strinja s sedanjim glavnim tajnikom Molletom. Ne izključujejo, da se bo Mayer pridružil kaki drugi levičarski skupini.

Daniel Mayer je bil glavni tajnik socialistične stranke od leta 1944 do 1946. Leta 1946 je tajniško mesto prevzel Mollet. Mayer je bil glede številnih vprašanj v ostrem sporu z vodstvom stranke. Uprl se je Molletu proti zahodnoevropski obrambni skupnosti. Dvakrat je glasoval proti načrtu za izredna pooblastila v zvezi z Alžirom, prvikrat Bourges - Maunouryju, drugič pa Gaillardu. Zaradi tega je vodstvo SFIO večkrat določilo sankcije proti njemu. Med drugim so mu prepovedali zastopati stranko v parlamentarnih komisijah. Od leta 1954 ni bil več v vodstvu socialistične stranke. Med letom 1946 in 1949 je bil minister za delo v šestih zaporednih vladah. Zaradi Mayerjeve ostavke bodo v drugem pariškem sektorju nove delne volitve.

Medtem je parlamentarna računska komisija poudarila na svoji današnji seji, da bi bilo potrebno eventualno uvesti racioniranje. Ti ukrepi bi zlasti veljali za meso, vino in petrolejske proizvode (bencin itd.). Za meso in vino bi hoteli omočiti izvoz. Kar se tiče bencina, pa bi hoteli doseči zmanjšanje uvoza. Komisija je mnenja, da so ti proizvodi najbolj primerni za racioniranje zaradi njihove važnosti v gospodarstvu. Namen ukrepa naj bi bil vsaj nekoliko izpolniti primanjkljaj tujih deviz.

Komisiji predseduje bivši predsednik vlade Mendes-France, ki se je vedno zavzemal za stroge ukrepe na finančnem področju. Predloge za racioniranje so člani komisije odobrili.

«Ne glede na morebitne nove kredite v tujini, je med drugim rečeno v zadevnem poročilu, se leto 1959 prikazuje Franciji kot leto, v katerem bo proizvodnja samo rahlo napredovala in potrošnja bo ostala nespremenjena. Toda tudi ta smoter bo morda težko doseči.» Zato je komisija mnenja, da se bo Francija znašla pred dvema alternativama, če se vojaška in civilna bremena ne bodo mogla zmanjšati: omejitev potrošnje glede omejenega števila proizvodov, ali pa brezposelnost. Poročilo svetuje nato, naj se ne spodbuja uporabljanje nekaterih proizvodov, s tem da jih močno obdavčijo.

Kar se tiče investicij, svetuje komisija «umerjeno» poživitev začenši pri javnih investicijah. Ta umerjena poživitev naj bi imela glavni namen odvrniti nevarnost upadanja, katerega vir vidi komisija v «sedanjem zmanjšanju potrošnje nekaterih proizvodov» (meso, vino, tkanine in drugo). «To zmanjšanje, pravi poročilo, pomeni večje ravnotežje, toda potrebno je, da «sistem opazovanja» omogoči pravočasno odvrnitev nevarnosti upadanja.»

—«—

V Londonu napad na avto z denarjem

LONDON, 6. — Doslej neznani roparji so izvedli v Londonu velik napad na avto, v katerem je bil denar, ki spominja na podobne napade v Milanu in nedavno v Marseillu. Zdi se, da je bilo roparjev pet in sicer trije belci in dva črnca. Ugrabili so 42.000 šterlingov. Policija, ki je rekonstruirala posamezne faze ropa, je priznala, da je bil ta pripravljen s tako dovršenostjo, da presenéča.

Ko je zjutraj neki šofer peljal prazen furgon urejen za prepeljavanje denarja, v centralo «Westminster Bank», da bi od tam peljal denar v neko podružnico, ga je napadla skupina roparjev, zvezala in zaprla v manjki furgon, ki so ga roparji malo prej ukradli.

Eden od roparjev se je vsedel v avto, ki je bil namenjen v bančno centralo, ter ga odpeljal tjakaj. Tam sta že čakala neki blagajnik in stražnik. Naložili so denar vprico navidez brezbrižnega roparja. Nato so se odpeljali proti podružnici. Blagajnik in stražnik sta bila prepričana, da je vse v redu in niti na misel jima ni prišlo, da ju ne vozi pravi šofer.

Drugi štirje roparji pa so se z manjšim furgonom pripeljali v bližino predora pod Temzo, koder bi moral pripeljati avto z denarjem. Po nekaj minutah je iz predora pripeljal avto in nenadoma zavil v stranko ulico, kjer je bil ustavljen furgon z roparji. (Ti so imeli ves čas s seboj tudi zvezanega šoferja). Tu se je avto ustavil, iz manjšega furgona pa so planili roparji, ki so s pištolami napadli blagajnika in stražnika. Obadva sta ranila in onesvestili, nato pa naglo preložili denar. Prečen so se pa odpeljali, so iz manjšega furgona vrgli zvezanega šoferja. Ko so prevozili nekaj sto metrov, so spet zapustili furgon ter se presedli v neki avto, ki je parkiral ob pločniku.

—«—

MONTREAL, 6. — Policija je aretirala mladenича, o katerem sumijo, da je sodeloval pri ropu v banki «Brockville Trust and Saving Company». Večina plena, ki so ga tatovi odnesli — v vrednosti 2.240.000 dolarjev — so našli.

—«—

Pet mrtvih pri cestni nesreči

PISA, 6. — Med avtomobilskimi dirkami univerzitetnih študentov v Pisi se je nocoj dogodila huda nesreča, pri kateri je zgubilo življenje 5 ljudi: 2 študenta in 3 mladenke. Ranjen pa je bil en študent.

Okoli 20.30 je v avtomobil fiat 1100, ki ga je vozil 20-letni neapeljski študent Squinteri Pasquale in v katerem sta bila še druga dva študenta in tri mladenke, na nekem ovinku zadel kamion poln zelenjave. Avtomobil je padel z mosta v spodnji jarek in za njim je zdrknil tudi kamion. Obe osebi, ki sta bili na kamionu, sta bili ranjeni.

—«—

MOSKVA, 6. — Centralni komite KP SZ je poslal izvršnemu odboru angleške laburistične stranke pismo, v katerem vabi laburiste, naj pomagajo, da se prepreči oborožitev Zahodne Nemčije z jedrskim orožjem in da se pospeši sklicanje vrhunske konference.

Frondizi predložil načrt za amnestijo

Tarasov in Kuznecov za razširjenje trgovinskih odnosov SZ z državami Južne Amerike

BUENOS AIRES, 6. — Uradni predstavniki Sovjetske zveze pri ustoličenju argentinskega predsednika Frondizija so imeli te dni razne razgovore s predstavniki južnoameriških držav, ki nimajo diplomatskih odnosov s SZ. Na sovjetskem veleposlaništvu v Buenos Airesu pa je bila tudi tiskovna konferenca, na kateri je podpredsednik Prezidija vrhovnega sovjeta Tarasov obtožil ZDA, da vsiljujejo državam Latinske Amerike tako trgovinsko politiko, ki zavira njihov normalni gospodarski razvoj s tem, da jim postavljajo meje trgovinskih izmenjav s SZ. Tarasov je poudaril, da bi lahko bila Sovjetska zveza stalni odjemalec za blago, ki ga izvažajo države Latinske Amerike. Navedel pa je tudi vrsto predmetov, ki jih lahko Sovjetska zveza izvaža v Južno Ameriko.

Namestnik zunanjega ministra Kuznecov je dejal, da je SZ pripravljena pričeti z Argentino razgovore za razširitev sedanje trgovinske pogodbe, ki bo potekla avgusta meseca. V ostalem je dejal Kuznecov, ki bo obiskal tudi Urugvaj in Mehiko, da gleda zelo optimistično na možnost obnove političnih in trgovinskih odnosov s temi deželami.

Predsednik Frondizi je poslal parlamentu načrt splošne amnestije za politična in vojaška kazniva dejanja. Amnestija naj omogoči državno pomirjenje. Parlament bo gotovo ta načrt odobril in tako bodo zopet na svobodi bivši peronistični poslanec John William Cooke, politični dedič peronizma, ter Guillermo Kelly, vodja «nacionalistične zveze», ki je bila oborožena straža Peronovega režima.

Razen tega bo z razveljavljenjem političnih in sindikalnih omejitev, ki so bile sprejete leta 1955, omogočena dejavnost več kot 300.000 bivših aktivnih peronistov. Ne ve se, ali bo mogoče amnestijo aplicirati tudi na samega Perona, ki je sedaj v izgnanstvu, in ki je bil večkrat sojen na raznih procesih; večkrat je bil obtožen poneverb in pohujšanja mladoletnih.

Vrnila pa se je v Buenos Aires Juana Duarte, mati Evite Peron. Živela je nad dve leti v izgnanstvu v Čilu. Novi guverner pokrajine Tucuman je dovolil proslave v spomin Evite Peron 7. maja, na obletnico njenega rojstva. V dobi provizorične vlade je bila prepovedana vsaka proslava v spomin Evite, ki je umrla 26. julija 1952.

Danes je prišel prosto v prodajo peronistični tednik, ki se od protiperonistične revolucije septembra 1955 ni smel pojaviti. List komentira poslanico, ki jo je Frondizi prebral pred parlamentom 1. maja, ter pravi, da «je zadovoljila ljudsko javno mnenje». Ker list objavlja na prvi strani sliko Perona ter nekatere članke, v katerih zagovarja bivšega predsednika in njegovo ženo Evito — vse to je bilo za časa začasne vlade zabranjeno — se to označuje kot začetek popolne svobode izražanja v Argentini.

«Pravda» je ponatisnila kitajski napad na ZKJ

MOSKVA, 6. — «Pravda», glasilo KP ZSSR, je objavila danes članek glasila KP Kitajske, v katerem se napada ljubljanski kongres ZKJ pod naslovom «Moderni revizionizem se mora kritizirati». Kitajski časops («Ljudski dnevnik» — «Zenminžibao») pise med drugim tudi o razliki med kritiko Kominforma v juniju 1948, ki da je bila zgrešena v metodi in kritiko v novembru 1949, ki da je bila zgrešena v bistvu. Dalje omenja, da so ZSSR in druge socialistične države leta 1954 storile vse mogoče, da bi izboljšale odnose z Jugoslavijo. «To je bilo popolnoma pravilno in potrebno. Komunistične partije raznih držav so potrpežljivo čakale in upale, da se bodo voditelji Zveze vrnili na marksistično - leninistične pozicije. Toda voditelji Zveze so odklonili bratske napore, ki so jih storili KP SZ in komunisti drugih držav. Ze med madžarskimi dogodki so poskušali zlomiti enotnost socialističnega tabora s pretvezo tako imenovane opozicije proti stalinizmu, medtem ko so na svojem zadnjem kongresu šli še dalje in predložili sistematično splošno revizionistično program».

Tambroni poroča o volilni kampanji Fanfani in škofovsko vmešavanje

Jutri bo proti pozivu vložen protest pri Zoliju in Gronchiju
Nove stavke električarjev, rudarjev in cementarjev

(Od našega dopisnika)

RIM, 6. — Danes je bilo uradno sporočeno, da bo predsednik vlade Zoli v četrtek sprejel predstavnika republikancev in radikalov Realeja in Panunzia, ki mu bosta predložila protest proti vmešavanju 282 škofov v volilno kampanjo. Zvedelo se je, da bodo protestu priloženi tudi izrezki iz angleških, francoskih, skandinavskih in ameriških časopisov, ki so izjavo škofov ocenili kot kršitev konkordata in ustave. Protest z vsemi prilogami bodo v prepisu izročili tudi predsedniku republike Gronchiju.

V zvezi s tolmačenjem omenjene škofovske izjave se je danes oglasil ponovno «Osservatore Romano». Njegov zadnji članek o tej zadevi so namreč tolmačili kot nekakšno opravičevanje in omiljenje vatikanskega vmešavanja. Zadnji članek vatikanskega glasila pa takšno tolmačenje zavrača in poudarja, da je treba razumeti škofovsko vabilo kot poziv, naj katoliki volijo za Krščansko demokracijo «kot obveznost za vse katolike». List piše, da tolmačenje, po katerem se lahko katoliki odzovejo ali pa odklonijo škofovski poziv, «žali objektivnost in korektnost, katere se mora tisk držati tudi v najbolj hudih borbah». Sedaj torej ni nobenega dvoma več, da se je Vatikan zavzel samo za krščansko demokracijo in na ta način verni kom dejansko prepovedal glasovati za katero koli drugo stranko.

To je posredno potrdil v svojem govoru v Anconi tudi tajnik KD Fanfani. Odkrito je povedal, da je prav njegova stranka tista, na katero je škofovska izjava pokazala s prstom, naj ji katoliki oddajo glasove. Fanfani je dalje dejal da se «vsi demokrati strinjajo z nami v pohvali italijanskih škofov». V imenu borbe proti komunizmu je pozval vse ostale nekomunistične stranke, naj sprejmejo vmešavanje Vatikana in s tem diskriminacijo proti tem strankam in naj se ne pridružujejo komunističnim protestom. Končno je Fanfani dejal, da škofovski nasvet pomeni, da je demokristjanski program v skladu s krščanskimi načeli Jasno je, da sedaj vsi upravičeno tolmačijo to izjavo takole: Vse ostale stranke naj bi torej po mnenju Fanfanija spremenile svoja načela in jih zamenjale s škofovskimi, kar pomeni naj se enostavno vključijo v krščansko demokracijo, če hočejo biti deležne podpore škofov in župnikov...

Reale pa je v Pisi med drugim izjavil: «Vprašujejo nas, kaj zahtevamo od vlade. Zahtevamo odgovor, ali vlada odobrava in broz protesta dovoli, da se določbe konkordata in določbe člena 98 volilnega zakona kršijo, ali pa ima namer. pozvati Vatikan, ki je konkordat podpisal, da te določbe spoštuje.»

Jutri se bo sestalo vodstvo KPI. Na dnevnem redu je dokončni sklep glede odnosov do PSI in proučitev rezultata ljubljanskega kongresa ZKJ. Današnja «Unità» je namreč v zvezi s tem objavila precej obširen izvleček iz članka, ki je bil o ljubljanskem kongresu objavljen v glasilu KP Kitajske. V naslovu poudarja «Unità», da gre za «ostro kritiko tez jugoslovanskih komunistov», ki jih kitajski časopis «označuje za popolnoma nacionalistične zaradi ideoloških in političnih formulacij». Glede odnosov s PSI pa se predpostavlja, da bo vodstvo KPI zavrglo tako imenovano preveč strogo polemično «Amendolovo linijo». Kaže namreč, da je prevladala nujna potreba razširiti volilno kampanjo zaradi vmešavanja Vatikana ter ustvariti za borbo proti temu vmešavanju laični blok.

O poteku volilne kampanje je poročal na današnji seji vlade — kot je bilo že napovedano — notranji minister Tambroni. Dejal je, da je vzrok njenega mirnega in lenobnega poteka in slabe udeležbe na volilnih zborovanjih — v političnih činiteljih. Po ministrovem mnenju je vse razdobje, odkar je na vladi Zoli brez centrističnih zaveznikov, zgolj predvolilno pripravljalno razdobje. Tambroni je dodal, da se za zadnja dva tedna pred volitvami pričakuje večje zanimanje volivcev. Vlada o škofovski izjavi ni razpravljala. Pač pa je odobrila nekatera imenovanja visokih uradnikov.

Le zakladni minister Medici je povedal, da so operacije za obnovitev teko imenovanih devetletnih «Buoni del Tesoro», ki jim bo rok potekel 1. aprila 1959, prekosile 77 odstotkov vsen bonov v obtoku. To je zadovoljiv rezultat in vlada izraža svojo zahvalo italijanskim varčevalcem za izkazano zaupanje. Končno je vlada odobrila odlok o higienskih ukrepih pri proizvodnji in prodaji pijač v zaprtih posodah. Gre predvsem za sodo, za sadni sok, citronsko kislino itd. Brezalkoholne pijače bodo morale biti izdelane iz naravnih koncentratov. Na steklenicah bodo morali biti napisi z označbo sadja. Dno steklenic bo moralo biti ravno zaradi lažjega pranja in razkuženja.

Že nekaj dni se mudijo v Italiji na obisku: načelnik glavnega staba vojnega letalstva ZDA general Thomas White, glavni nadzornik nemške vojske gen. Adolf Heusinger in načelnik glavnega staba španske vojne mornarice admiral Anton Rosas. «Miroljubni» gostje si ogledujejo vojaške naprave in industrijske komplekse ter se pogovarjajo s svojimi italijanskimi kolegi: seveda samo o stehničnih vprašanjih».

Voditelji vseh treh sindikatov so se danes sestali in sklenili, da se proglasi nova stavka električarjev 12., 13. in 14. maja t. l. Kot smo že poročali, so električarji stavkali včeraj in danes. Isti trje sindikati so proglasili 24-urno stavko rudarjev, ki bo jutri v Južni Italiji in na otokih. V Severni Italiji pa bo stavka 10. t. m. Do stavke je prišlo, ker so se razbila pogajanja za obnovitev kolektivne delovne pogodbe. Omenjeni sindikati so dalje sklenili nadaljevati mezdno gibanje delavcev v cementarnah. Nova stavka za vso državo, ki bo trajala tri dni, bo 16., 17. in 18. t. m.

A. P.

—«—

Zadnja redakcija predlogov o Cipru

NIKOZIJA, 6. — Ciprski guverner Hugh Foot je z letalom odpotoval v London, kjer bo sodeloval pri končni redakciji, britanskih predlogov o Cipru ki jih bo angleška vlada predložila Grčiji in Turčiji.

Pred odhodom Foota je dala EOKA raztrositi v Nikoziji letake z napisi v zvezi s potovanjem Foota v London. «Povejte vaši vladi, da je absolutno nekoristno vsiliti nam kakršnokoli rešitev brez priznanja samoodločbe,» piše na nekaterih letakih; na drugih pa: «Ne obljube in ne najhujši vojaški ukrepi nas ne bodo mogli streti.» «Velika Britanija se igra z ognjem, če nas hoče postaviti proti Turkom ali pa skleniti sporazume za postavitev turških oporišč na Cipru.»

Komisija človeških pravic je včeraj v Nikoziji priredila tiskovno konferenco, na kateri je obtožila sile britanske javne varnosti da so v nedeljo v Famagusti aretirale številne ciprske Grke ter jih močno preteple zaradi umora dveh britanskih vojakov. Župan Famaguste je povedal, da je bilo aretiranih več kot tisoč Ciprčanov. Kakih sto jih je nosilo znake udarcev. Na tiskovni konferenci je bilo tudi 21 Ciprčanov, ki so novinarjem pokazali svoje rane.

Britanski zunanji minister je izrabil priložnost konference v Kopenhagenu, da je govoril tako z grškim kot s turškim zunanjim ministrom.

—«—

Za 400 milijonov mark kreditov Egiptu

MOSKVA, 6. — Naser s člani delegacije ZAR je prispel v črnomorsko letovišče Soči.

V Kairu trdijo, da bosta na koncu Naserjevega obiska Hruščev ter predsednik ZAR napovedala sporazum o sovjetsko-arabskem sodelovanju glede palestinskega problema. «New York Times», ki se sklicuje na ugledne vire, trdi, da je bila ena izmed najbolj važnih točk razgovorov med Hruščevom in Naserjem upravljanje Sueškega prekopa v miru in vojni.

V Bonnu je zahodnonemški minister za gospodarstvo Ludwig Erhard izjavil, da je Nemčija priznala Združeni arabski republiki industrijskih kreditov za 400 milijonov mark.

—«—

Ameriški načrti o vesoljstvu

WASHINGTON, 6. — Načelnik oddelka za raziskovanje vesoljstva v ameriškem obrambnem departmaju Johnson je izjavil, da je Pentagon sklenil izvesti «zelo nujen» tajon načrt, ki ima samo «50 odstotkov možnosti uspeha».

Johnson je dalje izjavil: 1. Obrambni departma in državni posvetovalni odbor za aeronavtiko se strinjata, kar se tiče načrta za pošiljatev človeškega bitja v vesoljstvo. Dodal je, da bodo ta poizkus napravili v roku 30 mesecev. 2. Johnson je mnenja, da so Rusi poizkusili doseči povratek Lajke na Zemljo, ki je bila v drugem sputniku, in da ta neuspeh dokazuje, da je sistem vodenja raket, ki so ga izdelali v ZDA, boljši od sovjetskega. 3. Ameriški znanstveniki računajo, da bodo še letos rešili vprašanje povratka medcelinskih balističnih raket in da bodo to vprašanje rešili tudi glede vesoljskih vozil v prihodnjem letu. 4. Rakete, ki jih bodo Američani poslali na Luno, bodo posnele fotografije na tistem delu Lune, ki z Zemlje ni nikoli viden. Prvi poizkus izstrelitve rakete na Luno pa bodo napravili šele po juliju.

—«—

Arabska liga podpira sklep o alžirski vladi

KAIRO, 6. — Predstavnik Arabske lige je izjavil, da ta organizacija odločno podpira ustanovitev neodvisne alžirske vlade, kakor so predlagali na konferenci v Tangerju. «Ustanovitev take vlade, je dodal predstavnik, bo okrepila položaj alžirske narodnoosvobodilne fronte.»

Predstavnik Foreign Officea pa je zanikal trditve tiska, da je Velika Britanija posredovala v Rabatu in Tunisu ter odsvetovala tamkajšnjima vladama izvedbo sklepov o ustanovitvi alžirske vlade.

Vzhodnonemško zunanje ministrstvo je v zvezi z Alžirom objavilo izjavo, ki pravi, da Zahodna Nemčija finansira francosko vojno v Alžiru in da se tudi trdi, da bi sodelovala pri izkoriščanju Afrike Izjava obtožuje zahodnonemške poslovne kroge, da imajo imperialistične težnje do afriškega bogastva, ter dodrja, da francosko-nemško vojaško sodelovanje v Comob-Bechar, načrti za preizkušanje atomskega orožja v severnoafriški puščavi in navzočnost nemških atomskih strokovnjakov v Libiji pomenijo za alžirsko ljudstvo smrtno grožnjo.

—«—

BOGOTA, 6. — Vojaški odbor v Kolumbiji je zaprosil vlado, ki je včeraj dala ostavko, naj še naprej opravlja vladne posle, dokler ne bo 7. avgusta prevzel oblasti izvoljeni predsednik Alberto Lleras Camargo.

Novo indonezijsko opozorilo ZDA

Aretacije tujih državljanov, ki so sodelovali z uporniki - Priprave za končni udar proti upornikom na Celebesu

DJAKARTA, 6. — Indonezijske vojaške oblasti so aretirale nekatere tuje državljane in nekaj indonezijskih državljanov tujega porekla zaradi delovanja v korist upornikov. Domnevajo, da so aretiranci predvsem kitajski državljani, ki simpatizirajo za Čangkajška. Indonezijski levičarski tisk je nedavno opozarjal na prevratno delovanje kitajskih nacionalistov v Indoneziji.

Preteklo noč so aretirali tudi dopisnika formoške informacijske agencije v Djakarti, kateremu so zaplenili važne dokumente.

Medtem je glavni štab indonezijske vojske sporočil, da se uporniki v neredu umikajo na Sumatri. Predsednik vlade Djuanda je izjavil, da vlada pripravlja ukrepe za reorganizacijo civilne uprave zahodne Sumatre in za poživitev gospodarstva na tem področju. Izjavil je zatem, da je sinoči ponovno opozoril ameriškega velepeslanika na nevarnost neprestanega vmešavanja ameriških avanturistov v korist upornikov. Izjavil je tudi, da indonezijska vojska, ki si je sedaj dejansko zagotovila zmago na Srednji Sumatri, lahko koncentrira svoje sile na Severnem Celebesu.

Medtem poudarjajo vojaški strokovnjaki, da po zavzetju prestolnice upornikov pričakujejo vsak hip padec še drugih treh središč, ki so v rokah upornikov južno od Bukittinggi.

Predstavnik indonezijske vojske pa je nocoj zanikal vesti, da so uporniki na Severnem Celebesu zahtevali pogajanja. Dejal je, da gre za napačno tolmačenje nekaterih izjav radia v Djakarti, ki je omenil samo sestanek med nekaterimi vladnimi častniki z uporniškim polkovnikom Kawilarangom, ki so ga skušali pripraviti do tega, da bi se premislil.

—«—

V ZDA ustvarjajo vojno psihozo

WASHINGTON, 6. — Danes zjutraj je bil na vsem ameriškem ozemlju poskus pasivne obrambe proti jedrskemu napadu. Skoraj tri ure so bile ZDA danes zjutraj podvržene dozdevnemu jedrskemu napadu: «sovražna» letala so odvrgla 308 vodikovih bomb, medtem ko so dozdevne podmornice bombardirale Panamski prekop z izstrelki za srednjo razdaljo, opremljenimi z jedrskim nabojem. Napad se je začel kmalu po deseti uri, ko so opazili skupine «sovražnih» letal, ki so prihajala z Arktike. Okoli pol ure čez poldne so se začeli nebotičniki v New Yorku rušiti pod vodikovimi bombami. Letala so bombardirala tudi druga glavna mesta in vojaška oporišča v državi. V akciju je stopilo nad pol milijona članov pasivne obrambe.

V New Yorku je takoj po žvižgu siren na tisoče ljudi odšlo v zaklonišča. Predsednik Eisenhower je v Washingtonu odšel v posebno zaklon

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 18,7, najnižja 14,5, zračni tlak 1019,1, veter jugozahodnik 7 km na uro, vlaga 78 odst., morje skoraj mirno, temperatura morja 15,9.
Vreme danes: Zmerno oblačno.

Tržaški dnevnik

Danes, SREDA, 7. maja
Stanislav, Stojan
Sonce vzide ob 4.45 in zatone ob 19.19. Dolžina dneva 14.34. Luna vzide ob 23.24 in zatone ob 8.14.
Jutri, ČETRTEK, 8. maja
Mihael, Miša

Sumljiva simpatija demokristjanov za listo «Trst Tržačanom»

Popolnoma so izgubljeni glasovi oddani za indipendentistični listi

Indipendentisti, razcepljeni na dvoje, ne morejo računati s 30.000 do 33.000 glasovi, ki so potrebni za izvolitev poslanca, z ostanki pa ne morejo računati, ker nastopajo samo v Trstu

Med enajstimi listami, ki se v našem volilnem okrožju bore za volivce, sta z razliko od zadnjih volitev tudi dve indipendentistični listi, ki sta nekdaj zbrali precejšnje število glasov in so ju na zadnjih občinskih volitvah z juridičnimi pretvezami izrinili, tako da se nista mogli predstaviti.

Pobudo za eno izmed teh list je dal Carlo Tolloy, kateremu je uspelo, da si je zagotovil ob dokaj čudnih podporah stari indipendentistični znak s tržaško helebardo, obkroženo z napisom «Trst Tržačanom». Ta lista je bila, da ponovimo ob čudnih podporah, napravljena izključno zato, da bi pritegnila in na ta način «uničila» določen odstotek glasov, ki bi drugače šli v korist levo usmerjenih strank: predvsem PSI in KPI. Značilna je v tej zvezi odkrita podpora demokristjanov, ki jo uživa voditelj te liste, saj jo je na primer na prvem volilnem zborovanju javno pohvalil demokristjanski nosilec liste prof. Sciolis. Včerajšnja vest demokristjanske agencije *Giulia* pa odkrito govori o «razumevanju» večinske stranke za Tolloya.

Kot vidimo, gre za čudne manevre večinske stranke, in se je že pri zbiranju podpisov za tako imenovano listo «Trst Tržačanom» mnogo in utemeljeno govorilo o raznih podpisnikih, ki so čez noč postali (morda na ukaz od zgoraj?) indipendentisti. Taka lista ne more uživati podpore nobenega volivca, čeprav pa lahko prav zaradi tradicionalnega znaka zavede manj poučene.

Nekoliko — čeprav ne bistveno — drugačne so stvari z listo «Fronte za neodvisnost», ki ima za znak zemljevid celotnega Tržaškega ozemlja in napis «Fronte dell'indipendenza». Predstavniki te liste so imeli sinoči dve zborovanji. Na prvem je govoril na Largo Pestalozzi Laurenti senior, ki je v imenu katoliške skupine indipendentistov ostro kritiziral nacionalistično politiko KD, ker je pridiganje nacionalne mržnje v nasprotju z načeli krščanskega nauka. V nadaljevanju je na podoben način ocenil celotno delovanje te stranke, ki je pozabila na krščansko moralo, zato da se peha za posvetnimi koristmi in pozablja na položaj revnejšega dela prebivalstva. Nekaj kasneje je o programu stranke govoril na Pončani generalni tajnik fronte Borghese, ki je obsežno razlagal, da še vedno velja mirovna pogodba, ki predvideva ustanovitev Tržaškega ozemlja ter da se morajo vsi Tržačani okleniti njegovega gibanja zato, da se ponovno prične v mednarodnem merilu razpravljati o teritorialnem vprašanju. Nato je v nasprotju s tem stališčem izjavil, da so indipendentisti le za prosto cono, deželno avtonomijo in takojšnjo demokratizacijo uprave, ki naj nadzoruje delovanje vladnega generalnega komisarja.

Podobno stališče je zastopal drugi govornik dr. Giampiccoli, ki je obsodil bolestni nacionalizem srednje tržaške buržoazije (velika je že zdavnaj prenesla svoj kapital drugam) in v mili obliki napadel KP ter PSI, češ da sta sicer dobri stranki in v najboljši meri razumeta interese delavskega razreda, vendar pa v Trstu ne zastopata pravilno koristi Tržačanov, ker je zlasti KP opustila borbo za Tržaško ozemlje.

Tako iz tega kratkega poročila o stališčih, ki jih zastopajo predstavniki tega gibanja, kot tudi na osnovi drugih dejstev lahko zaključimo, da tu ne gre za neki demokristjanski manever. Vendar pa moramo pribiti, da se razlika med obema indipendentističnima gibanjema, kar se tiče praktičnih posledic, tu tudi konča.

Kakšne bodo torej praktične posledice glasu za znak, na katerem je zemljevid Tržaškega ozemlja ali pa za znak «Trst Tržačanom»? Samo te, da bodo te glasove izgubile leve, napredne stranke, ki se sedaj dosledno bore ne samo v lokalnem merilu temveč tudi v Rimu za tržaške interese. Volilni zakon predvideva, da bo Trst neposredno izvolil štiri poslance, ki morajo — vsak — doseči najmanj 32-33 tisoč glasov, preostali glasovi pa v skupni nacionalni «kotel», med ostanke, iz katerih lahko pride še kakšen poslanec. Kot vidimo, obstaja bistvena razlika med volitvami poslancev v poslansko zbornico in volitvami tržaškega občinskega sveta, kjer ni bilo potrebnih niti tri tisoč glasov za enega občinskega svetovalca. Takrat glasovi oddani za Fronto za neodvisnost, niso bili izgubljeni, sedaj pa so nedvomno: 1. ker je popolnoma nemogoče, da doseže ena ali druga skupina količnik 32-33 tisoč glasov (združeni sta na zadnjih volitvah ob zanje znatno ugodnejših pogojih dosegli komaj 27 tisoč glasov) in 2. ker nista povezani z nobeno vsedržavno listo, v katere «kotel» bi šli ti glasovi in iz katerega bi mogel biti izvoljen morebitni indipendentistični poslanec.

Volilna računica torej potrjuje trditve, da so ti glasovi izgubljeni, tako kot da bi volivec sploh ne volil. Ti glasovi, pa bi, pravilno oddani, prispevali da bi lahko bil izvoljen v Trstu ali v Italiji kandidat KP ali PSI, ki bi se dosledno boril za tržaške interese in — kar zlasti zanima nas Slovence — za interese slovenskega dela prebivalstva.

Zlasti mi Slovenci pa imamo tudi svoje načelne pomisleke, čeprav še zdaleč nismo sovražni ne voditeljem in še manj članom Fronte za neodvisnost. Ni namreč slučaj, da na tej listi ni niti enega slovenskega kandidata, je pa predstavnik ezulov in da torej od te skupine ne moremo pričakovati podpore tudi iz tega razloga — ne glede na to, da je stoodstotno gotovo, da njihov kandidat v nobenem primeru ne more biti izvoljen.

* * *

Vrsto zborovanj so imele sinoči tudi druge stranke. Tako je na primer za KP obrazložil Burlo na Pončani program stranke in zlasti govoril o tržaških gospodarskih vprašanjih. PSI pa je imela med drugim leteča zborovanja v Štivanu in Medji vasi, kjer je Bidovec poudaril, da so socialisti za mir v svetu, sožitje med narodi in okrepitev gospodarskih ter kulturnih stikov.

Zborovanje PSI pa je bilo v Devinu, kjer je uvodoma dr. Pincherle poudaril obveznost PSI, da se bo borila na vse načine za pravice Slovencev, ter dejal, da nas druži skupna protifašistična borba. Te vezi je orisal tudi Bidovec, ki je dejal, da druži napredne Slovence in Italijane dolga borba proti fašizmu in skupno trpljenje v zaporih in taboriščih ter da se moramo združeni boriti tudi sedaj.

Program PSI ustreza težnjam Slovencev za nacionalni in splošni socialni ter gospodarski napredek, zaradi česar moramo paziti, da ne oddamo glasu našim sovražnikom ali listam, kjer bodo izgubljeni.

Za PSDI je govoril včeraj na Trgu Barbacan prof. Lonza, ki je orisal predvsem gospodarski položaj in zagovarjal koristi, ki bi jih prinesla ustanovitev proste cone. V Bazovici pa je govoril Cesare, ki je izjavil, da je pred tremi leti le PSDI zagovarjala sklenitev videmskega sporazuma, katerega koristi in ugodnosti sedaj vsi priznavajo. V nadaljevanju je govornik ostro polemiziral s komunisti in zlasti z Vidalijem, kateremu očita, da se — po njegovem — preveč ukvarja z notranjimi vprašanji PSDI.

—«»—

Volilna zborovanja

PSI

Ob 18. uri Trg Cavana (Malerba), ob 20. Trg Rosmini (Puglisi), ob 18. Mačkovlje (Bidovec), ob 20. Domjo (Pincherle in Bidovec).

KPI

Ob 20. uri Trg Sv. Alojzija (Vidali in Armida), ob 20. Mali Repen (Bernetič), ob 18. Ul. Media (Burlo), ob 21. Devin (Calabria in Wilhelm), ob 20. Log (Lovrha in Žužek), ob 19.30 Ul. Industria - Ul. Colombo (Muslin), ob 11. Trg Giuliani, ob 19.30 Ul. Bovedo (Grbec), ob 17.30 Ul. Giustinelli (Scorepa), ob 19. Ul. Molino v Vapore (Tonel), ob 12. Ul. Moreri (Muslin), ob 19.30 Farneji (Milje), ob 11. Ul. Bonomea (Deferri).

PSDI

Ob 18.30 Trg Libertà (Giuricin in Cesare), Largo Pestalozzi (Lonza in Dreossi).

Zadnji dan ljudskega slavja v Dolini

Tudi pri podiranju mlaja velika množica gledalcev

Veliko veselja za mladež pri «obiranju» pomaranč in kolačev

Dolina je bila včeraj tretji in zadnji dan prizorišče velikega ljudskega slavja, ki ga zlepa ne bomo pozabili. Pod večer je bilo v vasi živahno kot le malokdaj, saj so se na dolinskem trgu spet zbrali poleg vaščanov tudi številni Tržačani in okoličani, ki so hoteli na vsak način prisostvovati zadnjemu dejanju «majnice»: slovesnosti ob podrtju «maja».

Okoli 19. ure je bil dolinski trg skoraj poln in množica je nestrpno pričakovala, kdaj bodo «maj» podrli. Zdelo se je, da se fantom ne mudi, saj so postopali po trgu, kot da ne bi vedeli, kaj jim je storiti. Naenkrat pa so izginili, a kmalu zatem je bilo slišati glasove njihovega ubranega petja. S kraja vasi so v peteroredih prikorakali na trg ter prepevali «Na gorici na placu tri rož'ce cveto»: spredaj dvajsetletniki, spet v belih srajcah, z rdečim nageljčkom za pasom in pletenko v roki, ostali fantje pa za njimi. Ko so prišli na trg, so sklenili krog okoli «maja», potem pa je dolinska godba zaigrala koračnico. Fantje pod «majem» so nato še zapeli «Eno drevce mi je zraslo» in obred je bil s tem zaključen.

Medtem ko je godba spet zaigrala koračnico, so se fantje prijeli za roke in začeli potiskati ljudi v ozadje. Kmalu je nastal okoli «maja» prazen prostor, fantje so splezali na bližnja drevesa ter začeli odvezovati debele vrvi, s katerimi je bil «maj» iz varnostnih razlogov privezan.

Končno so bile tudi vrvi odvezane, vsako vrv je prijela skupina fantov in na kratko povelje enega od njih so potegnili: «maj» se je najprej zamajal, potem nagnil in naenkrat je ležal na tleh.

Ljudje, ki so do tistega trenutka ostali v spoštljivi razdalji, so navalili na češnjo. Med njimi je seveda prevladovala mladina in otroci, saj je bilo na češnji več stotov pomaranč in kolačev in vse to je bilo sedaj njim na razpolago. Kdor je do češnje prišel prvi, je dobil največ in je lahko izbiral. Zamudniki so se morali zadovoljiti s krhlji, kajti mnogo pomaranč se je pri «majevem» padcu razletelo, tako da je bila pod češnjo pravcata luža pomarančnega soka.

In s tem je končalo. Ljudje so si še nekaj časa ogledovali deblo in češnjo, potem pa so začeli odhajati proti domu ali v bližnje gostilne, da spijejo še kozarec dobrega vina na račun Doline, Dolničanov, predvsem pa na račun domačih fantov in deklet, ki so poskrbeli za dva oziroma tri nepozabne dneve.

Dolinski fantje in dekleta so nas prosili, da objavimo njihovo zahvalo vsem, ki so pomagali in sodelovali pri «majnici» kot tudi vsem, ki so se vaškega praznika udeležili v tako velikem številu. Za konec, so rekli, pa naj napišemo: Na svidenje prihodnje leto!

—«»—

Pridržana prognoza za starko, ki je padla

S pridržano prognozo so včeraj sprejeli na ortopedskem oddelku 87 let staro Amalijo Mingotti vd. Ressel iz Ulice Sorgente 9, ki je doma v jutranjih urah padla na hodniku stanovanja. Zdravniki so ji ugotovili zlom kolčnega sklepa desne noge.

—«»—

IZPRED KAZENSKEGA SODIŠČA

Razne obsodbe za male prestopke

Zaradi tatvine plašča, rokavic in slik ter motornega kolesa so sodniki včeraj obsodili 22-letnega Romana Martinija iz Ul. Media na 8 mesecev zapora in na 7.300 lir globe.

Pred istimi sodniki se je moral zagovarjati tudi Pasquale Siriani doma iz Južne Italije, a bivajoč v našem mestu. Mož si je prisvojil plašč in pustil na njegovem mestu v notranjosti menze v Ul. Mazzini svoj dežni plašč. Na podlagi tega, in sicer z znaki nekega podjetja za čiščenje, so poklicali na policijo vse moške osebe s priimkom Sirianni in seveda se je predstavil tudi osumljenec nič manj kot z ukradenim plaščem. Seveda ga je nekoliko predelal, vendar ne zadosti, da ga ne bi spoznali. Pred sodniki je mož priznal dejanje zaradi česar se je moral zadovoljiti s kaznijo, ki so mu jo določili, to je 2 meseca zapora in 3.000 lir globe. Istočasno so mu sodniki preklicali pogojnost predhodne obsodbe.

* * *

Zaradi izdajanja čekov brez kritja so bivšega solastnika podjetja CITECI, ki je šlo v stečaj, Enrica Terrila z Drevoreda XX. septembra, obsodili oktobra 1956, leta s kazenskim dekretom na 40.000 lir globe. Mož se je seveda pritožil in trdil, da je ček izdal le za garancijo plačila 1.000.000 lir. Medtem pa so izvedeli, da je izdal drug ček za pol milijona lir in tako so združili oba procesa v enega, ki se je končal z obsodbo Terrila, pa čeprav pogojno in brez vpisa v kazenski list na 40 tisočakov globe.

* * *

Zaradi posesti treh in pol kilogramov cigaret je bila Marija Tomas iz Ul. Torrebianca obsojena na 120.000 lir globe.

Zaradi podobne obtožbe, to je tihotapstva 14 zavojev cigaret, so sodniki obsodili tudi Gaetana Blasija iz Milj na 14.000 lir globe in na plačilo sodnih stroškov.

—«»—

Trčenje motorjev

Na cesti med Grižo in Sv. Barbaro je včeraj prišlo do trčenja med dvema motornima kolesoma, pri katerem se je 57-letni Giovanni Bertocchi od Sv. Barbare hudo poškodoval, zaradi česar so ga sprejeli s pridržano prognozo na II. kirurškem oddelku. V bolnišnico je moral tudi Remo Gasperini iz Ul. dell'Eremo, a tega so zaradi globoke rane na ustnici poslali na stomatološki oddelek. Gasperini, ki se bo moral zdraviti 20 dni, je izjavil, da je do nesreče prišlo, ker je Bertocchijev vnuk, ki je vozil lažje motorno kolo, na katerem je bil seveda tudi priletni Giovanni, privozil iznenada iz neke stranske ceste.

V Ul. sv. Mihaela pa je Carlo Montanari iz Ul. dell'Abro podrl na tla s svojim avtom 10 let starega Giovannija Buttazzonija iz Ul. dei Burlo, ki je pred njim stekel čez cesto.

Pričetek železniških del

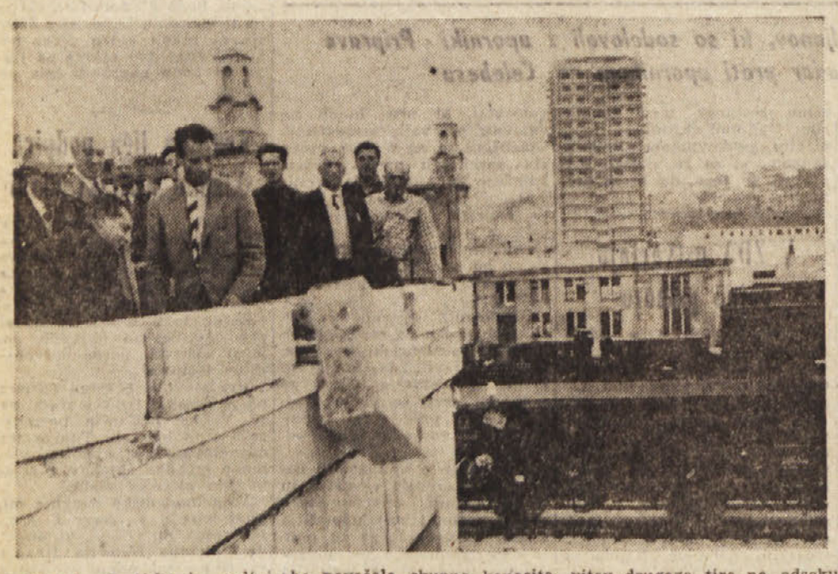

Včeraj ob 10.30 je podtajnik za promet Mannironi prvi zamahnil s krampom in zvalil z zidu prvi kamen — kot vidimo na sliki — in tako svečano pričel z deli za gradnjo in okrepitev postaje Sv. Andreja. Podtajnik je prispel v Trst ob 8.25, medtem ko je bila svečanost na Trajanovem obrežju ob 10.30 ob prisotnosti vseh tržaških predstavnikov oblasti ter javnega življenja. Med svečanostjo je imel podtajnik za promet daljši govor, v katerem je obrazložil načrt okrepitve tržaških železniških zvez, kot predvideva zakon o 45 milijardah. Za železniška dela bodo porabili približno 20 milijard lir in ta dela sovpadajo z gradnjo pomola št. 7, tako da se bo povečala skupna kapaciteta tržaškega pristanišča od sedanjih 1.000 - 1.200 tovornih vagonov na 2.000 tovornih vagonov na dan. Zato bodo ukinili sedanjo progo ob obrežju in zgradili krožno progo skozi predor, za kar bodo porabili 7 milijard lir. Ta proga se bo neposredno priključila progi Trst - Tržič, ne da bi šla skozi glavno tržaško postajo. Poleg tega bodo okrepili pontebbsko železniško progo, kjer bodo povečali število križišč in podaljšali tire na že obstoječih križiščih, mehanizirali kretnice, signalne znake in opravili druga dela, kar vse bo v praksi povečalo kapaciteto te proge, kot da bi imela dvojni tir. V tem okviru se predvideva tudi obnovitev drugega tira na odseku Trst - Videm in gradnja novega odseka med Sv. Ivanom ob Nadiži in Zagrajem, kar bo za približno 17 kilometrov skrajšalo progo, ker odpravi ovinek skozi Gorico. Poleg tega bodo zgradili v Trbižu novo obmejno postajo.

Po tej slovesnosti je podtajnik opravil podobno slovesnost na glavni tržaški postaji, kjer so pričeli podirati stara poslopja na desni strani ob Ulici Miramare. Tam je govoril inž. Giannone, šef tržaškega železniškega oddelka, ki je orisal, kako bodo zgradili novo potniško postajo, ki bo ustrezala potrebam Trsta.

Podtajnik Mannironi si je popoldne z motornim čolnom ogledal pristanišče in se zvečer vrnil v Rim.

Sestanek delavcev gradbene stroke

Delovni pogoji v gradbeništvu se morajo korenito izboljšati

Stavka delavcev električne industrije

Kakor je bilo napovedano, bo jutri ob 16. uri v Ul. Zonta 2 protestni sestanek delavcev gradbene stroke, ki ga organizira Delavska zbornica CGIL, v okviru vsedržavnega dne borbe delavcev gradbene stroke. Na sestanku bodo razpravljali o krizi v gradbeništvu, o vprašanjih zaposlitve, spoštovanju določb delovne pogodbe, o upravičenem razlogu pri odpustih, o dopolnilni blagajni itd.

Delavci gradbene stroke se po vsej Italiji, kakor tudi na našem področju, že dolgo časa borijo za svoje pravice, posebno za izboljšanje delovnih pogojev, za popolno zaposlitev in ustanovitev dopolnilne blagajne. Razna gradbena podjetja so si nakopičila velike dobičke, od tega pa niso imeli delavci do sedaj posebnih koristi, čeprav se je produktivnost dela zvišala. Delavci gradbene stroke pa so zelo zaskrbljeni tudi glede stalne zaposlitve. V poletni sezoni laže dobijo delo; težave pa se začnejo v jeseni in pozimi, ko slabo vreme in mraz ovirata gradnje. O teh vprašanjih in o drugih težavah, ki tarejo delavce te stroke, bodo razpravljali te dni v vseh italijanskih pokrajinah ter se pripravili na široko akcijo za priznanje svojih upravičenih zahtev.

Včeraj se je nadaljevala po vsej Italiji stavka delavcev pri električnih podjetjih, ki so jo napovedale vse osrednje sindikalne organizacije ter avtonomni sindikat FAILE. V ostalih pokrajinah so tudi včeraj beležili velik odstotek pri udeležbi stavke, le na Tržaškem je zadeva bolj žalostna, ker se je stavke udeležilo malo število delavcev pri podjetju SELVEG, zaradi česar ni bilo nobenih motenj pri dobavi elektrike.

—«»—

Novi odloki vladnega komisariata

Te dni je izšel uradni vestnik vladnega generalnega komisariata, ki objavlja odlok št. 42, kateri razveljavlja vrsto predpisov bivše ZVU, ki se tičejo zlasti delnic. Vestnik objavlja tudi razne ukrepe, ki imajo veljavo na našem ozemlju.

Končno prinaša tudi naslednje obvestilo o popravku:

Zakon z dne 4. februarja 1958 št. 23 (Predpisi za poenotenje in poravnavo mezd v prid vratarjev in drugih delojemalcev, najetih za čuvanje in snaženje hiš), ki je bil raztegnjen na tržaško ozemlje z odlokom vladnega generalnega komisarja št. 36 z dne 5. aprila 1958, se smatra popravljen v smislu «Obvestila o popravku», ki je bil objavljen v uradnem listu republike Italije «Gazzetta Ufficiale» št. 95 z dne 19. aprila 195.

—«»—

Obvestilo volivcem

Volilni urad tržaške občine sporoča, da bodo od 10. maja do 14. ure 26. maja njegovi prostori v Ulici SS. Martiri št. 3 vsak dan nepretrgoma odprti od 8.30 do 19. ure za izdajanje volilnih potrdil volivcem, ki jih iz katerega koli razloga niso prejeli na dom. V istem obdobju bodo izdajali duplikate volilnih potrdil tistim volivcem, ki bi jih morebitno izgubili ali pa pokvarili. Za izdajo potrdil kakor tudi duplikatov morajo priti volivci v omenjeni urad osebno.

Enak urnik bo veljal za anagrafski urad v Ul. Armando Diaz št. 25 za popravljanje morebitnih napak v volilnih potrdilih.

—«»—

Razpis dražbe za javna dela

Na ravnateljstvu javnih del vladnega generalnega komisariata so razpisali za 16. maj tri licitacije za dodelitev sledečih del: ob 10. uri obnovitvena dela na petrolejskem pomolu v industrijskem pristanišču za izklicno ceno 5 milijonov 830.000 lir; ob 10.10 dela za ureditev in okrepitev pomola V v novem pristanišču za izklicno ceno 17 milijonov lir;; ob 10.20 uri gradnja stopnišča med Sv. Rokom in Rtom Ronco v miljski občini za izklicno ceno 2 milijona 973.304 lire.

Nesreče na delu

Mlada delavka s Katinare si je zlomila gleženj

Delavec iz podjetja AFA se bo moral zdraviti mesec dni

Včeraj so zabeležili precej nezgod na delu, a nobena, na srečo, ni posebno resna. Clotilde Peccia, 19-letna delavka iz Gornje Čarbole, je morala prva k zdravniku, ker si je zelo verjetno zlomila roko med delom v pralnici na Stari istrski cesti. Dekle bo ostalo dva tedna na ortopedskem oddelku, medtem ko bo Gualtieru Favotu iz Ul. Settefontane zadostovalo 10 dni zdravljenja na I. kirurškem da se mu zaceli precejšnja rana na palcu desne roke. Mož se je ranil, ker mu je kovinski zaboj, ki ga je skupno z drugimi delavci prenašal po ladjedelnici Sv. Roka, stisnil prst ob rob vrat.

Zrtev precej nerodne nezgode je zgodaj popoldne postal tudi Giovanni Brunello iz Marana Valpolicelle (Verona), ki je moral za podjetje, pri katerem je zaposlen, raznašati vino. Po svoji stari navadi je iz previdnosti stavil pod kolesa tovornika leseno zagozdo, a včeraj ko je to storil, se je tovornik premaknil, zaradi česar mu je zagozda stisnila palec desne roke ob cestni tlak. Brunellu ni preostalo drugega, kot ostati na ortopedskem oddelku, kjer bi moral okrevati najkasneje v dveh tednih.

Na istem oddelku samo s prognozo okrevanja v 30 dneh, so morali sprejeti tudi Enrica Bernardina iz Ul. delle Docce, ki se je ranil med delom v tovarni AFA v žaveljskem industrijskem pristanišču.

Rešilni avto je moral kasneje še enkrat v industrijsko pristanišče po 21-letno Jolando Pecar iz Ul. Marchesetti, ki je prevažala z vozičkom tovor plutovine. Zaradi valovitih tal je voziček odskočil, pri čemer so kolesa šla čez dekletovo levo nogo. Ker so ji ugotovili zlom gležnja in drugih poškodb, so jo s prognozo okrevanja v mesecu dni pridržali.

—«»—

Ranila se je v filobusu

Filobus št. 5, ki je okoli 14. ure vozil po Ul. XXX. oktobra je moral nepričakovano in ostro zavreti. To je presenetilo Floro Perentin vd. Dudine iz Kraške ulice na Opčinah, ki je padla in se udarila ob kovinski steber. Kmalu po nezgodi se je odpravila v bolnišnico, kjer so jo sprejeli na II. kirurškem oddelku. Ugotovili so ji namreč take poškodbe, zaradi katerih se bo morala zdraviti nekaj tednov.

—«»—

Močno ranjen vojak

Sinoči ob 21.30 uri so sprejeli na II. kirurškem oddelku glavne bolnišnice s pridržano prognozo 23-letnega vojaka Maria Duranteja, ki služi vojaški rok pri Banih. Vojak, ki ga je spremljal, je izjavil, da mu je padla z okna na levo sence šipa, ki ga je hudo poškodovala.

—«»—

V HLEVU NA PROSEKU

Karabinjerji našli hudo potolčenega neznanca

Sinoči so karabinjerji s Proseka našli v hlevu Stanislava Daneua na Proseku št. 302 neznanca, starega okrog 30 let, ki je bil potolčen po levem sencu in se ni spominjal ničesar. Odpeljali so ga v glavno bolnišnico, kjer so ga s pridržano prognozo sprejeli na nevrološki oddelek.

«Svetovni zdravstveni dan»

Predavanje prof. Tecilazicha o velikem napredku pediatrije

V zadnjem desetletju so dosegli pri pobijanju otroških bolezni znatne uspehe

V okviru manifestacij ob *Svetovnem zdravstvenem dnevu*, ki jih je priredil pokrajinski zdravstveni urad, je sinoči predaval v dvorani liceja Dante prof. Francesco Tecilazich o «Napredku otroškega zdravstva v zadnjem desetletju».

Govornik je najprej poudaril, da se je napredek na vseh medicinskih področjih odrazil tudi na področju otroškega zdravstva: v nekaterih primerih izključno v zvezi z naukom o otroških boleznih, drugod na širšem področju, ki pa je kljub temu odločilno vplival na samo pediatrijo.

Na prvem področju so bili doseženi največji uspehi pri odkritju in zdravljenju krvne bolezni izoimunizacije, dalje aplikacije posebnih metod za ohranitev nedonošenčkov in končno odkritje serума, ki uspešno kljubuje bacilom poliomielitisa.

Do pred nekaj leti je bilo povsem nemogoče ohraniti pri življenju one novorojenčke, ki so jih rodile matere z R faktorjem. Danes je možno v nekaj urah po porodu povsem izmenjati novorojenčku kri in ga tako ohraniti pri življenju. Nadalje je bilo težavno ohraniti nedonošenčke in novorojenčke, ki so tehtali manj kot 2.000 gramov. Danes je možno z aplikacijo modernih inkubatorjev ohraniti pri življenju tudi novorojenčke, katerih teža se giblje komaj okoli 1.000 gramov. In končno otroška paraliza: zaman so v preteklosti skušali odkriti uspešno cepivo, ki je sedaj na razpolago. Pomen in važnost tega cepiva, posebno če je množično uporabljeno, bomo pravilno ocenili šele čez nekaj let.

Predavatelj se je nato dalj časa zadržal pri vprašanjih, ki zadevajo kirurško zdravljeraznih srčnih napak. Omenil je tudi številna druga odkritja, ki so pozitivno vplivala na zdravljenje otroških bolezni kot tudi nova zdravila in nove načine zdravljenja.

Svoje predavanje je prof. Tecilazich zaključil z ugotovitvijo, da so še bolezni, kot na primer levkemija, tumorji itd., za katere še ne poznamo učinkovitega zdravljenja. Tolažimo se s tem, da se študiji in poskusi na tem področju neutrudljivo nadaljujejo in da bomo v prihodnjem desetletju dosegli uspehe tudi pri pobijanju teh žavratnih bolezni.

—«»—

Priprave za občni zbor Slov. gospodarskega združenja

Slovensko gospodarsko združenje se resno pripravlja za redni občni zbor, ki bo v nedeljo 11. maja v prostorih tržaške trgovinske zbornice v Ul. S. Nicolò št. 5 in na katerem bo poleg predsednikovega pozdrava obsežnejše tajniško poročilo, blagajniško poročilo, poročilo nadzornega odbora ter volitve novega odbora. V okviru priprav so imeli jestvinčarji in sorodni člani združenja sestanek pretekli petek, v ponedeljek pa so se sestali obrtniki. Na teh sestankih je bilo govora tudi o nekaterih važnih vprašanjih glede socialnega zavarovanja in pokojnine ter so člani poleg tega ugodno odobrili poročilo o dosedanjem delu sekcij. Včeraj se je sestala sekcija gostilničarjev, ki je med drugim razpravljala tudi o povišanju cen vina. Danes pa se bodo sestali uvozniki in izvozniki. V ponedeljek je bila seja izvršnega odbora Slovenskega gospodarskega združenja, na kateri je bilo govora predvsem o sestavi poročila ter o stališču, ki ga bo na ta način uradno zavzelo združenje do različnih važnih tržaških gospodarskih vprašanj.

—«»—

Koncert Tržaškega filharmoničnega orkestra

Glede na soliste v letošnji koncertni sezoni Tržaškega filharmoničnega orkestra je treba reči, da poteka ta sezona v znamenju mladih. Tudi Maria Tipo Neapeljčanka, ki je včeraj igrala v Beethovnovem Koncertu št. 4 za klavir in orkester op. 58, je še zelo mlada pianistka v začetku svoje kariere. Sicer ni letos prvič, ko pianistka nastopa v Trstu; od lanskega nastopa pa je opazen znaten vzpon. Maria Tipo zna dati svoji igri zelo lep ton, s katerim je prišla do veljave poetičnost Beethovnovega Koncerta op. 58.

Poleg Beethovna sta bila včeraj na sporedu še Cherubini in Berlioz, prvi z uverturo k «Anakreontu», drugi pa s «Fantastično simfonijo». Dirigiral je Jonel Perlea, Romun, ki pa ne živi v Romuniji, in ki je tržaškemu občinstvu že dobro poznan tako kot koncertni kakor kot operni dirigent. Orkester, ki sicer ni stal pred nepremostljivimi težavami, je bil kakor vedno odličen.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

SNG v TRSTU

GOSTOVANJE DRAME SLOV. NARODNEGA GLEDALIŠČA IZ LJUBLJANE

V AVDITORIJU V TRSTU

V soboto 10. maja 1958 ob 21. uri

Eugene Gladstone O'Neill

Dolgega dneva potovanje v noč

Drama v štirih dejanjih

Prevedla MIRA MIHELIČEVA
Režiser SLAVKO JAN
Lektor prof. BRUNO HARTMAN
Scenograf SVETA JOVANOVIĆ
Kostumi MIJA JARČEVA

V nedeljo 11. maja 1958 ob 17. in ob 20.30

Sofokles

Kralj Oidipus

Prevedel ANTON SOVRE'
Režiser SLAVKO JAN
Glasba BOJAN ADAMIČ
Lektor prof. dr. ANTON BAJEC
Scenograf VLADIMIR RIJAVEC
Kostumi MIJA JARČEVA

Veljajo gledališki kuponi, za nedeljsko večerno predstavo tudi izkaznice «Z».

Prodaja vstopnic od petka dalje v Tržaški knjigarni, Trst, Ul. sv. Frančiška 20 ter v soboto od 19.30 do 21. in v nedeljo od 15. do 20.30 v Ul. Roma 15-II.

OD VČERAJ DO DANES

RAZNA OBVESTILA

Slovenski fotoklub v Trstu. Danes ob 20. uri bo v občajnih prostorih v Ul. Roma 15 redni sestanek. Na dnevnem redu kritika slik. Prosimo amaterje, da prinesejo slike s seboj.

IZLET NA TINJAN

SPD Trst priredi v nedeljo 11. t. m. izlet na Tinjan. Odhod z avtobusne postaje na Stari mitnici ob 9. uri.

V nedeljo 18. t. m. izlet na Slavnik.

DAROVI IN PRISPEVKI

Namesto cvetja na grob pok. Antonije Kolerič daruje družina Gec 1000 lir za Dijaško Matico.

V počastitev spomina gospe Antonije Kolerič daruje družina Skrap 1000 lir za Dijaško Matico.

—«»—

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 6. maja t. l. se je v Trstu rodilo 9 otrok, umrlo je 12 oseb, porok pa je bilo 14.

POROČILI SO SE: delavec Bruno Perosa in gospodinja Laura Sain, delavec Giovanni Orlando in gospodinja Egidia Bembic, agent CP Egidio Cossutta in gospodinja Italia Spel, delavec Pietro Visintin in uradnica Silvana Zanier, mehanik Ennio Simonetti in šivilja Marisa Steffé, mehanik Fulvio Menetto in šivilja Nerina Marinze, poštar Alberto Caenazzo in gospodinja Maria Volpe, trgovec Sergio Vecchiet in prodajalka Quinta Sumberaz, uradnik Omero Fonda in uradnica Anna Maria Ursella, agent PS Melchiorre Marengo in gospodinja Carla Piola, mehanik Antonio Padovan in uradnica Santina Cerne, inženir Mario Dorsanj in profesorica Vittoria Ragusco, uradnik Gottardo Cermelli in uradnica Lidia Vatta, tiskar Marcello Geri in uradnica Pia Bossi.

UMRLI SO: 69-letni Vittorio Petronio, 64-letni Giovanni Santalesa, 55-letni Salvatore Campisi, 78-letni Francesco Nardin, 73-letni Domenico Pozzecco, 84-letni Francesco Sancin, 57-letni Otto Montello, 91-letna Eleonora Ballante vd. Fato, 62-letna Angela Sovran, 60-letna Maria Gulin, 69-letna Vittoria Fabbro por. Postogna, 47-letni Pietro Burlini.

—«»—

NOCNA SLUŽBA LEKARN v maju

INAM — Al Cedro, Trg Oberdan 2; G. Papo, Kjadin 1095 (Sv. Alojzij); Picciola, Ul. Oriani 2; Alla Salute, Ul. Giulia 1; Serravallo, Trg Cavana 1.

—«»—

Valute

	Milan	Rim
Zlati funt	5.900.—	6.150.—
Marengo	4.700.—	4.850.—
Dolar	622.—	626.—
Frank franc.	132.—	136.—
Frank švicar.	144.—	146.—
Sterling	1.720.—	1.760.—
Dinar	82.—	85.—
Siling	23.75	24.25
Zlato	710.—	712.—
Zah. n. marka	148.—	150.—

RADIO

SREDA, 7. maja 1958

TRST POSTAJA A

7.00 Jutranja glasba; 11.30 Brezobvezno — drobiž od vsepovsod in... Žena in dom, obzornik za ženski svet; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Ciganske melodije; 13.30 Lahka glasba; 17.30 Plesna čajanka; 18.00 Respighi: Stare arije in plesi za ljutno — Suita st. 3; 18.20 Wagner: Sigfridova idila; 18.35 Tria Hotcha in Harmonie; 18.55 Eddie Calvert in orkester Norrie Paramor; 19.15 Sola in vzgoja: prof. Egidij Kosuta: «Otrokova risba, zrcalo njegove duševnosti»; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.30 Operna glasba; 21.00 Armand de Caillavet in Robert de Flers: «Kralja», veseloigra v 4 dejanjih; 22.45 Sarasatejeve skladbe.

TRST I.

11.30 Simfonična glasba; 12.10 Igra orkester Angelini; 14.30 «Tretja stran»; 16.50 Kvartet «The Diamonds»; 17.30 Musorgski: «Boris Godunov», 3. in 4. dej; 19.45 Sindikalna oddaja; 21.00 Glasbeni varieté; 22.30 Igra pianist Paul Badura Skoda.

KOPER

Poročila v slov.: 7.00, 7.30, 13.30, 15.00.

Poročila v ital.: 6.30, 12.30, 17.15, 19.15, 22.30.

5.00-6.15 in 7.00-7.15 Prenos RL; 7.15 Glasba za dobro jutro; 8.00-12.05 Prenos RL; 12.05 Opoldanski cocktail; 13.40 Kmetijski nasveti: «Setev in pomen heterozne koruze»; 13.45 Od melodije do melodije; 14.30 Šola in življenje: «Srečanje s pionirji: Med pionirji v bolnici Valdoltra»; 14.50 10 ruskih melodij; 15.20 Slovenske narodne v priredbah slovenskih skladateljev poje zbor Slovenske filharmonije iz Ljubljane in Ljubljanski komorni zbor p.v. Rada Simonitija in Milka Skoberneta; 15.40-16.00 Prenos RL; 16.45 Ritmi in popevke; 17.25 Lahka glasba; 19.30-22.15 Prenos RL.

SLOVENIJA

327,1 m, 202,1 m, 212,4 m

5.00-8.00 Pisan glasbeni spored

Steklena hišica

Od vsega, kar je imel, je edino in izredno vrednost predstavljala miniaturna steklena hišica, ki je bila vedno v sobi na mizi. To hišico, v kateri so bile vse stvari, ki pripadajo navadni hiši, napravljene in razmeščene kot v pravi hiši, je podedoval po svoji materi in edino kar je želel, je bilo, da jo ohrani zase do smrti. Nikoli ni razmišljal o tem, koliko je vredna in proti njej je ohranil tisti odnos, ki ga imamo nasproti dragemu spominu. To pomeni, da ni nikoli niti hotel zvedeti za pravo njeno vrednost, ker bi se moglo zgoditi, da bi bila vredna manj kot je on želel in da bi njena vrednost ne bila v razmerju s pomenom, ki ga je v njegovem življenju imela.

Tako je živel ob tej mali stvari, navajen nanjo kot na svoj glas, in šele od časa do časa občutil, kaj predstavlja za njegov mir in navade. In to tedaj, ko jo je njegova žena ob nedeljah predpoldne odložila z mize, da bi pobrisala z nje prah. Tedaj je dejal, da je ta steklena hišica eden od njegovih življenjskih razlogov.

— Zares je lepa, — je po navadi dejal.

Ni mogel reči nič več, nič bolj določenega, saj ni v tem, kar je bilo pred njim, mogel videti nič drugega kot lepoto, ki so jo zanj imeli vsi nenavadni in malo čudni predmeti.

In morda bi bil nasproti tej stekleni hišici ohranil miren odnos, če bi nekega dne ne prišel k njemu prijatelj, s katerim sta bila nekoč bližnja, ki pa je v življenju postal nekaj več kot je bil on. Ta prijatelj, sicer profesor, se je poznima za ta nenavadni predmet in s tem pripomogel, da je on, drobni uradnik, po imenu Uroš, začel razmišljati o njeni lepoti in vrednosti in da je zvedel, koliko sreče ali tudi nesreče bi mu mogla prinesti.

Ko je prijatelj stopil v sobo, je sedel k majhni, nizki mizici pred kavčem, se zagledal v stekleno hišico in jo začel otipavati, kot bi se želel prepričati, ali gre zares ali je le utvara. Smeje se je pogledal Uroša. Nato je, kot vsak obziren človek in kot človek, ki zna prikrivati svoje namene, skušal ostati ravnodušen in se trudil dokazovati, da se je prevaral, ker je temu predmetu pripisoval večji pomen, kot ga dejansko zasluži.

— To steklo je zanimivo, — je rekel in gledal Uroša, ki je skušal poravnati prt na mizi. — Zdelo se mi je, da kaj takega nisem še nikoli videl, toda spomnil sem se na nekaj. To je verjetno darilo, ki ga je nekdo prinesel z Vzhoda.

— Ne vem, ostalo mi je po materi, — je rekel Uroš in odprl cigaretnico na mizi.

— In vendar je to dokaj stara stvar, — je pojasnjeval profesor opazujoč stekleno hišico. — Le da so stari narodi vedno delali lepše one stvari, ki niso služile ničemur in so le za okras, kot stvari, ki so jih vsak dan uporabljali.

— Moj ded je mnogo popoval, — je odgovoril Uroš in mislil, kako bi prenesel pogovor na kaj vsakdanjega, ker je čutil da o tem steklenem predmetu le malo ve in govori o njem bolj negotovo.

Ves popoldan, vtem ko so govorili o dežju, denarju in stanovanjih, se je Uroš trudil, da bi ne omenil steklene hišice. Profesor pa je od časa do časa obrnil pogovor vpravnanjo in skušal zvedeti, če Uroš ve, koliko je vredna in potemtakem ali bi se ji in za kolikšno ceno odrekel. In vpraviti je privedlo do tega, da je Uroš mimo svoje želje začel o tem predmetu razmišljati in postopoma v njem odkrivati lepote, ki so mu bile prej nedostopne in jih ni opažal.

— No pa pridi se kaj, — je rekel Uroš prijatelju, ko ga je ta poslavljal.

— Prišel bom, zagotovo bom prišel, da si vsaj malo ogledam to stekleno hišico in da se načudim njeni lepoti. — se je poslovil profesor z nasmehom in s tem pokazal, da ga ta redkost zanima bolj kot je pokazal tedaj, ko je še sedel v sobi.

Ko je profesor odšel, je Uroš stopil v sobo, nestrpno dvignil z mize stekleno hišico in si jo začel ogledovati. Tega ni počenjal kot po navadi, ko je čakal ženo, da se pripravi za večerni sprehod. V tej mali hišici je opažal vedno več predmetov, ki jih prej ni bil niti zaznal. In začel je vedno bolj razmišljati o tem, kako je njenemu tvorcu uspelo sestaviti jo. In razmišljajoč o tem si je zamišljal, da je vredna več kot si on sam misli. Ko pa si ni mogel razložiti tajnosti, kako je bila sestavljena, je zaključil, da na vsem svetu ni take stvari. In tedaj se je prestrašil. Zavedel se je, da je bil do nje premalo pozoren in kako lahko bi se bilo zgodilo, da bi jo spustil iz rok ali jo nehote s prtom potegnil z mize in jo razbil.

— Morda je to moja sreča, — je rekel in jo počasi položil na mizo, nato odšel v kuhinjo, da bi ženi povedal vse, kar mu je prijatelj rekel o njej.

Vendar tega ni storil. Menil je, da bi jo njegova žena, ko bi zvedela, koliko je stvar vredna mogla vzeti in odnesti naprodaj nekomu, ki bi ji dal mnogo manj kot bi zanjo mogel dobiti on. Zato se je s praga vrnil v sobo, vzel stekleno hišico in jo premestil z mize na majhno stojalce za knjige, misleč da je tu bolj na varnem. Ko je to storil, je sedel na kavč in ponovno začel razmišljati o njenem poreklu.

Od tega trenutka zanj ni bilo nič bolj vrednega od steklene hišice. In kot se po navadi dogaja, ko se nekemu predmetu da poseben pomen, ko ta postane v življenju nekaj izrednega, začne nositi le nesrečo in strah, ki se z ničemer ne da ozdraviti. Vsi napori, da se občutek strahu premaga, da se vsaj potisne ob stran, so zaman. Zaman so vsa najbolj občutena dejstva, ki bi morala strah prevpiti. Občutek in strah, da bi ne izgubili, kar imamo, premaga razum in privede lahko tudi do zločina. In vsak postopek se tedaj more opravičiti in vse, kar storimo, se zdi razumljivo.

Ko je legel, Uroš ni hotel ugasiti luči, pa čeprav ga je žena prosila, ker da sicer ne bo mogla zaspati. On jo je prepričeval, da mora pregledati še neke račune, ki jih je prinesel iz podjetja. Dejansko je lagal. Hotel je ostati čim dlje buden in gledati stekleno hišico v strahu, da bi se z njo med njegovim spanjem kaj ne zgodilo. In šele, ko ga je žena začela prositi, naj to delo pusti za jutri, je vstal, da bi ugasil luč. In obrnil se je, da bi še enkrat pogledal ta drobceni stekleni predmet, ki je bil videti še lepši in nenavadnejši. In tedaj se je nenadoma, kot bi ga nekdo z nožem v pleča, pognal proti steni in potegnil z nje stensko preprogo, ki je bila obešena nad knjižnim stojalom. Zbal se je, da bi mogla preproga pasti s stene in stekleno hišico razbiti.

— Kaj je? — je vprašala žena.

— Stenska preproga je padla, — se je zlagal in ugasil luč, da bi prekinil razgovor.

Ni več mogel delati kot je delal prej. Njegovi prijatelji v podjetju so ga zaskrbljeno opazovali in skušali zvedeti, kaj je z njim. Opravičeval se je z glavobolom in vsakogar, ki je med delom odhajal iz podjetja, spraševal, kam gre. Bal se je, da bi njegovi najboljši prijatelji ne izmamili od žene steklene hišice. In tako je začel mrziti vse ljudi in če je v časopisu bral da je nekje prišlo do kraje, je drhtel nitel domov v dvomu, ali bo še našel stekleno hišico tam, kjer jo je bil pustil.

In ta hišica ni bila več niti na mizi niti na stojalu, ampak jo je zaklepal v velik z železjem okovan zaboj, v katerem je bilo tudi nekaj perila. Ključ pa je nosil vedno s sabo.

Ko mu je žena rekla da bo za nekaj dni odpotovala k svoji materi, je bil ves srečen. Bil je prepričan, da mu te dni ne bo treba skrbeti za hišico, ker žena ne bo odhajala od doma ne da bi zaklenila vrata. Hkrati je sklenil, da bo v tem času pozvedel, koliko steklena hišica velja, pa čeprav je bil vnaprej prepričan, da ga bo prijatelj skušal opehariti, češ da velja manj, kot bi mogel dejansko zanjo dobiti.

In vendar tega ni storil. Ves prosti čas je prebil na domu in ko se je prepričal, da so vrata zaklenjena, se je kot tat prikradel k zaboju, postavil hišico na mizo in jo gledal, dokler ga ni premagal spanec, nato se je prebudil in hišico spravil ponovno v zaboj.

Neko noč pa je vendarle zadremal, preden je hišico spravil z mize v zaboj. Nato je v snu slišal, kako nekdo tolče po vratih. V strahu, da so tatovi, ni niti pomislil, da se je mogla vrniti žena. Skočil je s kavča in kot brez glave zgrabil hišico in si jo stisnil na prsi. Ko se je trkanje ponovilo, je odprl okno in skušal po veji platane nekam pobegniti. Ko se je z roko že držal veje, se mu je zdrsnilo in treščil je na ulico.

Sele ko so ga dvignili s trotoarja, so na kraju, kjer so ležale njegove prsi, opazili koščke stekla.

DRAGOSLAV GRBIC

Prejeli smo

Priroda, človek in zdravje, mesečnik za poljudno zdravstvo. Leto 13. Marec-april. Št. 3-4. Ljubljana.

Nova obzorja. Revijo izdaja Založba Obzorja v Mariboru. Leto 1958. Št. 3-4. Maribor 1958.

Knjiga 58. Glasilo slovenskih založb. Leto 6. Št. 3-4.

Nostro figlio. Maternità e infanzia. Mensile edito dall'ONMI per l'allevamento, per l'educazione e per la assistenza del bambino d'oggi. N. 4. Aprile 1958. Roma.

Nemški Cosmopol Film snema barvni film «Der Tempelschatz von Bengalen» (Bengalski zaklad), v katerem igra glavno vlogo znani indijski igralec Sabu (na sliki desno)

REKA LJUDI SE IZ EVROPSKE RUSIJE STEKA NA VZHOD

Sibirija ne več dolgo Sibirija

Česar carska Rusija ni zmogla in kar sovjetske oblasti doslej niso utegnile, se je v zadnjih letih začelo in veliko obeta

Ko slišimo ime Sibirija, nas malone zamrazi, kar pa ni nič čudnega, saj smo se že v osnovni šoli učili, da je tod hudo mraz in komur je bilo dano prebirati sovjetske klasike, si je pogosto orisal Sibirijo kot nekaj zelo tujega, odljudnega in hladnega. Tudi sam Stalin je v mladih letih okusil puščobo Sibirije, to pa ga ni motilo, da ne bi v svojih poznejših letih poslal marsikateregа nasprotnika tja, kamor je policijski režim carske Rusije desetletja pošiljal revolucionarje in nasprotnike stare družbene ureditve.

Pred nekaj leti pa se je to velikansko prostranstvo, ki meri 700 km v dolžino in 2500 km v širino in ki je zato obsežno kot vsa Evropa, začelo prebujati. Pravzaprav se ne prenuja samo, pač pa ga stotisoči, celo milijoni sovjetskih ljudi spreminjajo in čeprav so načrti šele v začetku svojega izvajanja, že danes dokazujejo, da bo Sibirija v kratki dobi zelo bogata dežela, ki ne bo imela nikake zveze več s starim pojmom o Sibiriji. Ker gre za prerod povsem novega področja, se delo vrši načrtno. Najprej je treba novi industrijsko-kmetijski Sibiriji priskrbeti energije. Na divji reki Angar grade sedaj največjo hidrocentralo na svetu. Pri Krasnojarsku na reki Jenisej pa grade drugo hidrocentralo, ki ne bo nič manjša od prve. Obe centrali nista nič drugega kot prva etapa ogromnega energetskega sistema, na katerem bo temeljila gradnja novega sibirskega bogastva. Za to pa je treba delovnih rok in v proste sibirske tajge se je začela stekati reka ljudi iz evropske Rusije in drugih republik ZSSR.

Čeprav so že v carski Rusiji vedeli, da je Sibirija zelo bogata, niso storili ničesar, in čeprav je že Radiščev pisal, da bo «Sibirija odigrala veliko vlogo v svetovnih letopisih», se carska Rusija ni tega lotila, ker ni imela za to dovolj sredstev. Celo Sovjetska zveza se do pred kratkim ni utegnila lotiti Sibirije. Pred tem pa so sovjetski znanstveniki obsežno in podrobno otipali vse bogastvo Sibirije in ugotovili, da krije Sibirija za 2 milijardi ton železne rude, da morejo sibirske reke dati vse več kot 900 milijard kWh energije, da znašajo zaloge črnega in rjavega premoga kar 6 trilijonov ton, kar je 85 odstotkov vseh zalog premoga v SZ, da krije Sibirija bogate zaloge zlata, srebra, črnih, barvnih in redkih kovin itd. Poleg tega pa bi Sibirija mogla dati še velikanske količine kruha, saj so že predlanskim, to se pravi v začetku sovjetske kampanje v Sibiriji, naželi za 16 milijonov ton žita, ki so ga dala polja, ki so jih obdelale prostovoljne mladinske brigade v svojem «pohodu v Sibirijo».

Prej smo rekli, da smo šele v začetku: do revolucije je dala Sibirija komaj dva odstotka celotne industrijske proizvodnje carske Rusije. V prvih treh desetletjih in pol sovjetske oblasti — ko se SZ še ni utegnila lotiti preroda Sibirije — se je odstotek dvignil na 7 odst. skupne sovjetske industrijske proizvodnje, kar pa je že velik napredek, ker moramo teh 7 odstotkov ocenjevati v odnosu na ogromni napredek sovjetske industrije. V šesti petletki, v kateri je trenutno SZ, pa se bo naglica preroda Sibirije za trikrat povečala, tako da bo leta 1960 Sibirija dajala 10 odstotkov celotne sovjetske industrijske proizvodnje. Koliko se v Sibiriji gradi, nam pove dejstvo, da vložijo v novo industrijo vsako leto sto milijard rubljev, kar je približno 15 tisoč milijard lir.

Prej smo govorili o gradnji novega hidroenergetskega sistema. Dejansko ne gre za en sistem, pač pa za štiri med seboj povezane sisteme, ki naj se dograde že do leta 1965. Če bi načrt uspel v celoti, bi mogli govoriti že o nekakšnem čudežu, toda če ga izvedejo samo za 50 odst., bo to že velikanska stvar, posebno če računamo, da nameravajo sovjeti že do leta 1960 elektrificirati 5000 km transsibirske železniške magistrale, vse od Moskve do Bajkala, dočim bi preostanek kaj kmalu sledil. Ob baškirskih in tatarskih izvirih nafte so že sedaj zgradili vse do Omska 1300 km dolg naftovod, ki ga že podaljšujejo za nadaljnjih 3700 km, vse do Irkutska, kjer grade velike čistilnice nafte.

Kot je izračunal neki sovjetski gospodarstvenik, bodo leta 1960 nakopali v Kazakstanu več premoga in železa kot so ga leta 1950 nakopali v vsej SZ, električne energije in cementa pa bodo pridobili več kot so ga pridobili leta 1954 v vsej SZ. Od 1954. do 1957. leta so v Sibiriji, na Uralu in v Kazakstanu preorali toliko ledine, da so na njej pridelali 36 milijonov ton žita.

Vse te številke so za naše pojme nevsakdanje, toda v SZ govore samo še s takšnimi številkami. In če so se lotili preroda Sibirije, ga nameravajo izvesti do kraja, vendar je glavno vprašanje pri tem — pomanjkanje delovne sile. Leta 1939 je na vsem tem velikanskem prostranstvu, ki je, kot smo že rekli, veliko kot vsa Evropa, živelo okoli 17 milijonov ljudi. Pred tremi leti jih je bilo tu že skoraj 23 milijonov. Vse to pa je mnogo premalo in čeprav se v zadnjih letih steka v Sibirijo prava reka mladih sovjetskih ljudi, je vse to premalo, da bi program pospešenega ekonomskega osvajanja sibirskih bogastev šlo z brzino, kot so si jo zamislili. Zato ni nič čudnega, da je sovjetska partija pozvala v Sibirijo in Kazakstan predvsem mladino in komsomolce. Na kongresu komsomola n. pr. so povedali, da se je v Sibiriji naselilo in zaposlilo že 300.000 mladincev, na sezonska dela pa jih odhaja še mnogo več. Leta 1956 je spravljalo pridelek v Kazakstanu 2 milijona ljudi, od tega dobršen del študentov. Poleg tega se je še 300.000 mladincev uveljavilo na številnih gradbiščih v Kazakstanu in v Sibiriji. Gre zares za pravo selitev, za veliko selitev, ko tisoči, ko stotisoči ruskih mladeničev in deklet zapuščajo rodne kraje in odhajajo na tisoče kilometrov na vzhod, v puste sibirske tajge in stepe, v neprehodne gozdove, kamor pred njimi še ni stopila človeška noga.

To prav gotovo terja mnogo požrtvovanja in samoodpovedi. Ko so komsomolci gradili veliki daljnovod visoke napetosti od Irkutska do Bratska, je neki publicist zapisal: «*Delali so daleč od naselij, v težko prehodnih močvirjih ... V hudem mrazu so kopali jame za opornike, betonirali temelje in postavljali drogove. Pogosto je temperatura segla tudi 40 stopinj pod ničlo.*»

In vendar se Sibirija preraja.

Ameriški fotoreporter Gumm je s to sliko (ki kaže moža, ki je s pihanjem v vrček piva napravil «on») dobil na razstavi v Oklahoma Cityju prvo nagrado 1000 dolarjev

ANTIGONA NAD ČASOM IN PROSTOROM

(Improvizirano razmišljanje ob gostovanju zagrebškega gledališča v Trstu - Anouilh: Antigona)

Občasna gostovanja veljavnejših jugoslovanskih gledaliških ansamblov v Trstu, dasi iz razumljivih razlogov dovolj redka in bi si jih želeli še več, ne oživljajo le črk nekega sporazuma «o poglabljanju kulturnih odnosov» in tako dalje, temveč imajo daljnosežnejši učinek: obojestransko spoznavanje, toplo in — četudi skraja na čustveni osnovi — ogrevajoče, nevidno podajanje desnice dveh gledaliških prostorov: odra in dvorane, igralcev in občinstva. V tem smislu odpadejo rampe in tako lahko mimogrede odpade tudi bizarnost namišljenega tujstva. To kajpak ne velja le za gostovanje zagrebškega gledališča, ampak naj bi obveljalo kot splošno načelo, kar v resnici tudi je. Ne več načelo, ampak dejstvo. In to dejstvo je prišlo do izraza ob nedavnem gostovanju Zagrebčanov, ki so s seboj prinesli virtuoznost milanskega malega teatra in neponarejen zanos modernega francoskega gledališča. Vendar ne čisto tako: virtuoznost in zanos sta bila čudovito patinirana z enkratnim živim utripom, z živostjo, z vznesenostjo novega jugoslovanskega gledališča. Seveda zato, ker so vsi ti ljudje zrasli odnosno začeli (vsaj v glavnem!) živeti že drugič neko novo življenje, začeli spoznavati neki svoj svet, ki je bil res njihov. In s to barvo, s to svojo osebno, lahko rečem «stilno» interpretacijsko uglašenostjo so prišli v Trst, da bi nam pokazali Moliera v civilnih oblekah, kajti stari mojster lahko še vedno ostane to, kar v resnici je, brez mask in kostumov, pa modernega Anouilha, ki si je omislil Sofoklejevo Antigono in večni konflikt med neupoglijivo človeško svobodo volje in Kreontovimi «državnimi interesi» kot neuničljiv problem, ki ga je treba danes sicer tolmačiti sofoklejsko, toda sodobno, v okviru moderne miselnosti. Najbolj značilno pri vsem tem je seveda to, da je (kakor po usodnem naključju) prišel na idejo antigonske «civilizacije» prav Francoz, ki so ga te in podobne tragične antične poante zagrabile, ker so v njegovem okolju pač v mnogih podobah živele. To pa seveda nima nič več skupnega s pričujočim pisanjem.

Bolj od «Scapinovih zvijač» nas je zanimala Antigona. Spaičeva režija. Naslovna vloga Marije Kohn, pa Kreont Svena Laste, pa dojka Nele Eržišnikove. Moč in silovitost in pretresljivost in čistost in higiena izvedbe. Osnovni problem je na dlani: tebanski kralj Kreont je javno prepovedal pokop Polinejka, upornika in izdajalca domovine, ki se je s tujo pomočjo dvignil nad rodno mesto. Antigona, Polinejkova sestra, pa kljub prepovedi pokoplje bratovo truplo in izpolni tako prastari božji zakon, ki ukazuje ljubezen, človečnost, zakon, ki je višji od Kreontove prepovedi. Kreont jo obsodi na smrt. Torej: v slabotni ženski Antigoni je prikazal Sofoklej svobodo volje, ki raste iz čistega nravstvenega čuta, iz čustva. Kreont pa predstavlja vladarja, ki dosledno (in prav tako neupoglijivo) zastopa državno stališče, ki zasleduje nasprotnika še po smrti. Kreontovo stališče je: zločin mora biti kaznovan «iz državnega interesa». Antigonino stališče je: višji od državnega je nravstveni zakon.

Jean Anouilh je fabulo v celoti ohranil in jo anahroniziral, jo storil nadčasovno. In jo navsezadnje povzdignil nad prostor, kajti antigonski problem je nemara danes bolj živ in bolj «občečloveški», kakor je bil v Sofoklejevih časih. Anouilhov tekst je seveda veliko zahtevnejši, njegovi dialogi so razumski in filozofski in terjajo od gledalca pač veliko manj sproščenosti in lagodnosti in veliko več ne doživljajskega, marveč razumskega sodelovanja. To tudi ni nikakršna «adaptacija» antične drame. To je originalno delo izredno drznega in naravnostnega, agresivnega dramatika, ki je nujno imel skozi antično lečo antigonske fabule nekaj povedati današnjemu človeku. To je bila, pravzaprav: to je čistokrvna insinuacija na račun nekega «danes», precej naporno namigovanje na antigonski konflikt, ki ga ni težko najti v časopisnih poročilih na prvih straneh. Konflikt med državnimi interesi in nravstvenimi interesi, ki so višji od Kreontove volje, dasi brez praktične moči. To je torej že teza. In osebno zatrdno verjamem, da Anouilh ni delal te svoje Antigone zaradi mamljivosti antičnega problema, ampak zaradi problema, ki je danes še bolj živ kakor tiste čase.

Omenili smo že, da je režiral Kosta Spaič. V resnici je bila to zelo izčrpna režijska študija galerije človeških likov in usod: študija o moči in delovanju čistega, nedekorativnega igralčevega izraza, o neposredni učinkovitosti njegove (osebne) igre in naposled študija, pravzaprav eksperiment nekakšnega «prostorninskega obvladovanja».

Delikatna režija, ki je terjala vse, kar je v človeškem smislu mogoče dobiti od in iz gledališkega igralca. Od igralca, ki je odet v modo dvajsetega veka, ki pozira v situacijah dvajsetega veka in ki živi v dvajsetem veku. Ki pa igra zelo nevarno igro: igro lastnega čustvovanja in lastne prizadetosti. Brez zabeležb o mizanscenskih premikih, brez spreminjaste maske, brez zastora, ki pada in se zopet dviga, igro Kreonta, na videz blaziranega cinika, ki za svojo negibno masko skriva trmoglavo obrambo «širših interesov» in igro Antigone, ki za fatalno-tragičnim pogledom velikih oči skriva neodjenljivo svobodo človeške volje in neke moralne upravičenosti. Nravstvena filozofija našega časa v enem dejanju. Ali bolj na kratko: tragedija.

Antigono je na nedeljski predstavi v Avditoriju (na srečo pred dovolj zasedeno dvorano!) igrala mlada Marija Kohn. Kaj igrala! To je vse premalo! Tako strahotno je živela v nedopovedljivem bežanju od same sebe, živela v antičonskem trpinčenju in navsezadnje široko, bizantinsko zmagovala mogočnega Kreonta, da nas je bilo večkrat strah. Strah pred drobnim, na pol otroškim bitjem, ki mu je po naključju ime Marija Kohn. To je bila resnično velika vloga. In velika igralka. Sicer je pa to dvoje neločljivo.

Kreonta je igral Sven Lasta. Kakor da se za njegovim skandinavskim imenom skriva ledenomrzla kreontska superiornost: delujoča na videz trdno in razumsko, v resnici pa majcva in podrejena. Lasta je narejen karakter, ki v svoji kreaciji ohranja celovitost in jo zna v tem okviru drobiti na detajle. On igro razvija toda ne hrupno, niti očitno. Pod tekstom, bi rekli. Pomemben kreator.

Na tretje mesto bi postavil vlogo dojke. Igrala jo je s čustvenim realizmom, z realizmom malega in toplega varuha Nela Eržišnik. Njeni zaskrbljeni, sanjavo-budni dialogi z Antigono predstavljajo višek dobre gledališke storitve. Potem še Izmena, malce spogledljivo moderno bitje, samo ženska, a bolj na zunaj: dobro jo je igrala Vjera Zagar-Nardelli. Pa še brutalno-hijenska, kaplarska figura prvega stražarja z odličnimi detajli v gesti in mimiki — igral ga je Mato Ergovič. Igrali so še: Tonko Lonza, Vlasta Balen, Dubrovko Skiljan, Stjepan Jurčević, Krešimir Zidarič, Fabijan Sovagović. In še zbor: tolmačil ga je v dolgih, duhovitih in razumskih pasažah odlično Drago Krča.

Uspelo gostovanje. Upajmo, da ne poslednje!

M. LINDIC

Kritike komisije za Nobelove nagrade

V glasilu švedske državne komisije za Organizacijo združenih narodov je bil pred dnevi objavljen članek, ki ga je napisal švedski pisatelj in znanstvenik Erland von Hoffsten. V svojem članku pisec kritizira način, kako se podeljujejo Nobelove nagrade za književnost. Po Nobelovi oporoki — pravi pisec — bi ta nagrada morala biti — svetovna nagrada. Praksa pa, ki je ob podeljevanju nagrad v navadi, ne ustreza duhu Nobelove oporoke. Od 52 pisateljev, ki so začenši z letom 1901 dobili doslej književno nagrado je nad 40 predstavnikov le nekaj zapadnoevropskih dežel, medtem ko je edini ruski književnik, ki je bil nagrajen z Nobelovo nagrado, Ivan Bunjin, ki so mu jo podelili leta 1953, to se pravi tedaj, ko je Bunjin že zdavnaj zgubil stik z rusko književnostjo in zato ni mogel predstavljati Rusije. Skoraj izključna usmeritev na zapadnoevropsko književnost — poudarja švedski pisec — ni providna, ker dejansko ignorira realno stanje svetovne književnosti.

HOROSKOP ZA DANES

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Skrčite svoje preveliko zaupanje, ker vas preveč ušes posluša.

BIK (od 21. 4 do 20. 5.) Uredite svoje dopise in zadeve in opazili boste, da je ostalo kaj nerešenega.

DVOJCKA (od 21. 5. do 20. 6.) Neko daljno osebo ste zanemarili. Potrudite se, da si jo spet približate.

RAK (od 21. 6. do 22. 7.) Bodite taktni, da s tem preprečite napetost, ki je že sedaj prekoračila meje.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Ste nekako obkoljeni z zasedami, vendar vam bodo brihtni prijatelji pomagali iz obroča.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Svoje zmogljivosti gospodarno izkoriščajte, da vam bodo zadoščale do konca naloge.

TEHTNICA (od 23. 9. do 22. 10.) Razumno opazovanje vam bo usmerilo pot k uspehu vaše zadeve.

SKORPIJON (od 23. 10. do 21. 11.) Težko se boste izmazali iz nekih nevšečnosti. Bodite vsestransko previdni.

STRELEC (od 22. 11. do 21. 12.) Za vsako zadevo se najde primerna rešitev. Ne prepuščajte se usodi.

KOZOROG (od 22. 12. do 20. 1.) Temnolasa oseba vas bo osrečila. Vsestranska stabilnost.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Vaše življenje se bliža bistvenim spremembam. Zagotovljeni so uspehi.

RIBE (od 20. 2. do 20. 3.) Ne opuščajte ničesar. Nove metode so priporočljive in vas bodo privedle h konkretnim rezultatom.

DO 8. T. M. V GALERIJI GIRASOLE

France Kralj razstavlja v Vidmu

Umetnostni odnosi med Vidmom in Ljubljano niso več le v okviru normalnih izmenjav političnega dobrega sosedstva. Med obema mestoma so se že navezali stiki med umetniki in umetnostnim občinstvom, ki se poglabljajo z vsako razstavo, po okusih, ki si ustrezajo in se spopolnjujejo. Že danes so predvidene nove izmenjave razstav, kakor mi je omenil neutrudni slikar in umetnostni organizator g. De Cillia, ki ga poznamo že z nekaterih razstav v Trstu, med temi tudi v Skorpijonu. Da to ni le prazna fraza, sodimo lahko po pol desetki prodanih slik in po upodobljenih sižejih, na pr. Zetev, Žitno polje, Delo na polju, Za vrtovi.

Kralj je razstavil 20 monotipij in 5 lesorezov, od katerih nekaj barvanih. Iz raznih dob. Škoda, da so le redke označene z letnico. Kompozicija z golobi je celo iz l. 1918 in kaže ono mladostno vretje z močno poudarjenimi programskimi značilnostmi, ki so tu dosegale kubistične in deloma celo abstraktne poteze. Prenasičene, tu zelo temne barve, ne zatajujejo ekspresionističnega duhovnega očeta, ki se ni več izneveril tej umetnostni usmerjenosti. Njegov ekspresionizem, tudi pri nas znan, dasi bolj po sličnosti z onim njegovega brata Toneta Kralja (po Primorskem, med tem tudi po bližnjem Krasu, je mnogo njegovih fresk po cerkvah), ki ima pa vendar nekoliko različno umetnostno fiziognomijo. Z neko čutno oznako postaja vedno bolj izrazito realističen, sem in tja celo skoro naturalističen kot na pr. pri *Ženah ob vodi*, *Vasi ob luži*, *Oraču*, *Pozimi na vasi*. Od tu je pa le še korak dalje do značilnosti, ki nam jo kažejo že imena, namreč neka socialna plat trdega kmečkega dela na polju in življenja po samotah med grički in gozdovi.

Iz prenasičenih barv žehtij poezija bujnih polj osrednje Slovenije, zlatih žitnih polj s krvavordečim makom z barvno paleto, vredno Jakopičeve, ki se zdi mnogokje, da se je ne more povsem osvoboditi. Temnomodre vode sredi črnozelenih, pisanih gozdov, črnoopekastih vaških streh, od sonca ožgana, skoro opekastordeča ženska telesa *Zen ob vodi* ali *Kopalk* — to je svet, ki izstopa iz njegovih slik.

Zimsko sonce s široko belino in do skrajnosti reduciranim oblikami, kakor barvno pisani svet, oblikovno skoro na mozaik razbit, *Pobiranje jabolk*, so sveži, realistični izrezki iz vsakdanjega pisanega življenja. Medtem ko marsikje filozofira s sočnimi barvami in nekakim simbolizmom kot pri *Dveh drevesih*, *Pomladi*, *Poletju* in *Jeseni*, pri *Navzočem konju*, kjer podrobnosti oblik izginjajo in se tope do najbistvenejših potez, ki so mnogokje «kraljevsko» značilno ekspresivne, stilizirane na široko, v lepo oblikovano formo.

Lesorezi kažejo v jedru iste značilnosti, le da so morda še točneje oblikovane, sem in tja s svojo plastičnostjo ne taje, da je umetnik tudi kipar — po drugi strani pa so včasih skoro nekoliko dekorativne, z globokim smislom za lepo obliko s širokim zamahom in ponavljajočimi se ritmi — toda brez nevarnosti pri njegovem temperamentu, da bi prešel v kako maniro. Zelo koncizni črnobeli *Kopalki* sta reproducirani tudi v katalogu in na večjem lepaku. Barvni lesorezi, *Konji*, *Dekle s konjem* ali *Gozd*, so še značilneje ekspresivni, tudi z barvo in z zelo stilizirano, le bistveno formo.

Bogastvo in življenjska sočnost sižejev, obilica izraznih oblik, poetičnost, ki diha iz njih, približujejo gledalca razstavljajočemu umetniku z velikim zanimanjem, ki prav nič ne upada v furlanski prestolnici.

Razstava v galeriji Girasole je odprta še jutri.

Z. JELINCIC

France Kralj: Žene ob vodi

V kameni dobi

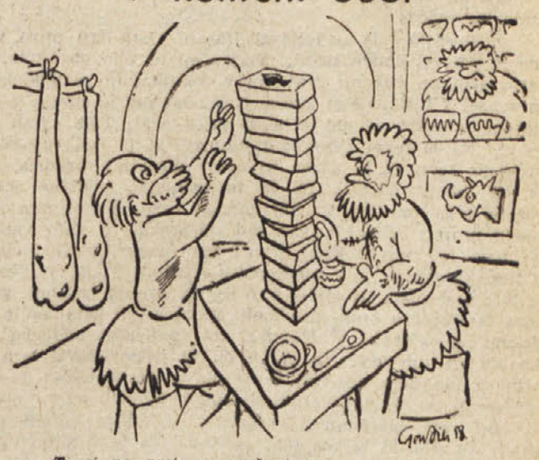

— Ti si na vrsti za mešanje!

Goriško-beneški dnevnik

Danes govori minister Togni

Danes bo v Gorici govoril za Krščansko demokracijo minister za javna dela Togni. Zborovanje se bo pričelo ob 18.30 v dvorani Ginnastica.

Več zborovanj bodo imele tudi druge stranke.

—«»—

Nobenega Slovenca v predsedstvu volišč

Pred dnevi so bili izbrani predsedniki goriških volišč. Ko smo čitali njihova imena, smo z začudenjem ugotovili, da ni med njimi niti enega slovenskega predstavnika. Predsedniki sodišč morajo biti ljudje z univerzitetno izobrazbo. Kdor jih je izbiral, pa ne more v obrambo svojega dela reči, da Slovenci nimamo takih ljudi. V Gorici jih je kar precej.

Toda sodišče, ki je izbiralo predsednike volišč, jih ni vzelo v poštev, ker ni smatralo za potrebno, da bi jih izbralo vsaj na podlagi števila slovenskih občinskih svetovalcev, ki do neke mere, če hočete, le kažejo številčno moč slovenske manjšine.

Ne, sodišče tega ni hotelo upoštevati. To pa je en dokaz več, da slovenska manjšina ni enakopravna — in levičarske stranke popolnoma pravilno zahtevajo pravično ravnanje z nami.

Radi verjamemo, da na izbiro predsednikov volišč ni bilo nobenega pritiska; saj kaj takega v Gorici tudi ni treba: vsa dosedanja politika Krščanske demokracije je dosegla to, kar je želela — namreč naše popolno zapostavljanje.

Dnevni red pokrajinske seje

Razpravljali bodo o stanju kolonskih hiš

V soboto 10. maja se bo sestal pokrajinski svet v Gorici, ki bo razpravljal o 21 točk obsegajočem dnevnem redu, o štirih točkah pa bodo razpravljali še na tajni seji.

Razpravljali bodo o oddaji popravil pokrajinske ceste v Gradež, pleskanju mesta v Zagrabu in popravila «direttissime Trst - Videm». Razpravljali bodo dalje o razširitvi liceja na Trgu Julia, o ureditvi sejne dvorane pokrajinskega sveta v pokrajinski palači, o prispevku trgovinski zbornici za živinorejo v letu 1958, o gradnji kapelice v Dachauu ter o interpelacijah pokrajinskih svetovalcev Polletta, Bergomasa, Seličeve in Černeta o kolonskih hišah in o košnji na goriškem letališču.

Na tajni seji bodo določili nagrado pokrajinskemu predsedniku in pokrajinskim odbornikom in povrnili stroške pokrajinskim svetovalcem za njihov prevoz na seje v Gorico.

—«»—

Avtobus s Sovodenjci v Kostanjevico

Sovodenjska igralska družina bo gostovala 18. maja v Kostanjevici na Krasu z veseloigro Poslednji mož. Za to priliko organizirajo avtobus za vaščane. Vožnja bo stala 300 lir, odhod ob 13. uri iz Sovodenj. Vpisovanje pri Mirku Kuzminu. Avtobus bo šel skozi blok pri kneči hiši.

—«»—

Vpisovanje žena za izlet na Koprsko

Vpisovanje za izlet slovenskih žena na Koprsko se zaključi nepreklicno v ponedeljek 12. maja na sedežu ZSPL v Ul. Ascoli.

—«»—

Huda nesreča 60-letnega motorista

Hud možganski pretres je dobil pri padcu z lambreto 60-letni trgovski potnik Marcantonio Minotti iz Ul. Zara 16 v Gorici. Nesreča se mu je pripetila na mostu pri Versi, ko se je z vozilom peljal iz Gorice v Krmin. Hudo ranjenega so ga z zasebnim avtomobilom odpeljali v bolnišnico BP, kjer so ga pridržali na opazovalnem oddelku.

—«»—

Kaznovana prijateljica vinske kapljice

Meseca februarja letos so agenti civilne policije iz Devina našli na dvorišču neke gostilne v Devinu 49-letno Marijo Sgubin, vdovo Urbani, ki je bila v vinjenem stanju. Prijavili so jo sodnim oblastem in 5. marca t. l. jo je sodnik v Tržiču obsodil na 4 mesece zapora in na prepoved za dobo dveh let obiskovanja javnih lokalov. Včeraj so goriški sodniki sprejeli le delno priziv Sgubinove, ter ji znižali kazen na dva meseca zapora, v veljavi pa je ostala prepoved obiskovanja javnih lokalov.

—«»—

Pravica vdov do pokojnine po umrlem možu

Vdove, odrasle sirote in vsi, ki imajo pravico, da prejemajo pokojnino po smrti upokojenca, morejo vložiti prošnjo na podlagi zakona št. 46 od 15. februarja 1958 najkasneje do 31. decembra 1958.

Če je upokojenec umrl po 1. juliju 1956, naj pošljejo na pokrajinski zakladni urad s sledečimi dokumenti:

a) za vdove: potrdilo o poroki, potrdilo o smrti upokojenca, vdovin rojstni list, v prošnji je treba navesti številko pokojnikove pokojninske knjižice;

b) za ostale žive naslednike umrlega upokojenca pa se zahteva dokument o nesposobnosti za delo, dokaz višine letnega zaslužka; prošnji pa je treba dodati še rojstni list, družinski list, potrdilo o davčni pristojnosti in legaliziran zdravniški list, ki naj izkazuje prosilčevo nesposobnost za delo.

Če je upokojenec umrl pred 1. julijem 1956 se mora prošnja z dokumenti poslati tistemu ministrstvu (servizio pensioni), kamor je upokojenec spadal.

Vsi dokumenti in prošnja naj bodo na navadnem papirju in naj se pošljejo priporočeno. Za vsa nadaljnja pojasnila je na razpolago urad INCA pri Delavski zbornici v Gorici.

—«»—

Roditeljski sestanek

Ravnateljstvo strokovne šole v Gorici vabi vse starše, ki imajo otroke na tej šoli, na roditeljski sestanek, ki bo v nedeljo 11. t. m. ob 10.30 v šolskih prostorih v Ulici Randaccio. Ker je to zadnji sestanek v tem šolskem letu, je ravnateljstvo prepričano, da bo udeležba polnoštevilna.

Interpelacija o prosti coni

Občinska svetovalca KPI Batti in Battello sta nam poslala v objavo interpelacijo na občinski odbor, v kateri obravnavata vprašanje pravilnika proste cone. Ker namerava upravni organ proste cone sam izdelati in sprejeti pravilnik o delovanju proste cone svetovalca zahtevata, naj se na seji občinskega sveta čimprej razpravlja o tem vprašanju, da bi občinski svet pripomogel k sestavi takega pravilnika, ki bi upošteval potrebe vsega prebivalstva. Svetovalca zahtevata, da se to napravi, ker je občinski odbor sprejel s tem v zvezi obveznosti med razpravo o prosti coni poleti leta 1957 in ker je od tega pravilnika odvisno nadaljnje devetletno delovanje proste cone.

—«»—

Rojstva, smrti in poroke

V goriški občini je v tednu od 27. aprila do 3. maja umrlo 8 oseb, rodilo se jih je 17, poroke pa so bile štiri.

RODILI SO SE: Manuela Martinis, Ivo Rener, Roberto Tomat, Lorenzo Perissutti, Anna Cristina Virgi, Licia Vuerich, Mario Baje, Mauro Cossi, Maria Spazzapan, Maurizio Zanelli, Elisabetta Sabatino, Antonella Starchi, Antonietta Lamanda, Antonietta Danelli, Miriam Roldo, Donatella Lorenzon, Raffaello Pich.

UMRLI SO: 76-letna gospodinja Lugia Perissin vd. Sfiligoi; 73-letni upokojenec Josip Kosič; 29-letni Antonio Carpino; 45-letni mehanik Josip Jug; 57-letni zidar Emilio Goia; 71-letni obrtnik Francesco Abrami; dvanajsturni Mario Bajc; 47-letna gospodinja Ponta Vanda por. Piciulin.

POROČILI SO SE: Otelio Sedran, mestni stražnik in Amalia Hvala, gospodinja; geometer Natale Tacchino in uradnica Carmen Canduro; zidar Franc Skocaj in tkalka Natalija Mrak; uradnik Fausto Novello in gospodinja Sidonia Candolo.

OKLICI: agent javne varnosti Rolando Temil in gospodinja Adelaide Borra; šofer Guidi Sclauzero in gospodinja Giovanna Brumat; šofer Radislav Ternovec in trgovka Elsa Del Negro; tkalec Augusto Simsig in tkalka Bruna Pollo; barist Aldo Rossi in gospodinja Nina Guidi; Giuseppe Bresciani in Maria Visintin.

—«»—

Klavirski koncert

Danes zvečer ob 21. uri bo v koncertni dvorani mestne glasbene šole klavirski koncert Pine Buonomo iz Neaplja. To bo zadnji koncert v tej sezoni, ki ga organizira odbor za glasbo.

—«»—

Predavanje o Goldoniju

Danes zvečer ob 18.30 bo v predavalnici učiteljske knjižnice v Ul. Mameli predavanje pisatelja Ettora Cozzanija o Carlu Goldoniju in njegovi umetnosti.

—«»—

Kino v Gorici

CORSO. 17.15: «To je čas za morilce», J. Gabin in D. Delorme. Mladoletnim vstop prepovedan.

VERDI. Pričetek predstav ob 16., 18.45 in 21.30: «Sajonara». M. Brando in Miko Taka, cinemascope v barvah.

VITTORIA. 17.15: «Bolero», E. Mueller, I. Desny.

CENTRALE. 17.00: «Kralj pošasti», J. Wallace in F. Kasay.

MODERNO. 17.00: «Rodbina Ricordi», barvni film.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Alesani, Ulica Carducci 12, tel. 2268.

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj so na goriškem letališču zabeležili najvišjo temperaturo 20,6 stopinje ob 14. uri, najnižjo 12,8 stopinje ob 4. uri.

Iz vseh navedenih ozirov in spričo moči in nevarnosti komunizma v Italiji se je vodstvo Slovenske demokratske zveze odločilo, da svetuje slovenskim volivcem v Italiji, naj pri volitvah v državni zbor glasujejo za krščansko demokracijo in za njena dva goriška kandidata.

Besedilo sramotnega poziva SDZ, naj slovenski volivci na Goriškem glasujejo za krščansko demokracijo. (Vzeto iz Demokracije).

Po podatkih trgovinske zbornice

Stalno neznatno nižanje števila goveje živine

Zelo se je povečal pridelek koruze

Statistike, ki jih objavlja zbornica za industrijo, trgovino in obrt področja kmetijstva vsebujejo nekatere zanimive primerjave.

Največji pridelek pšenice je bil zabeležen l. 1955, ko smo pridelali v vsej pokrajini 149.300 stotov, lani pa 134.100 stotov. Zelo dobro je napredovalo pridelovanje koruze. Leta 1952 smo pridelali 122.600 stotov, potem se je pridelek stalno večal, tako da smo prišli leta 1956 na 228.100 stotov; lani se je pridelek nekoliko znižal. Izredno se je povečal pridelek paradižnikov. Od 7440 stotov leta 1952 smo prišli lani na 12.800 stotov. Grozdje: od leta 1952 do 1957 smo pridelali: 86.700 stotov, 91.800, 68.000, 172.600, 160.200, 142.000 Pridelek vina pa je bil ta leta naslednji: 51.800 hl, 55.800, 40.600, 109.800, 102.000, 87.500 Sveže sadje na splošno: 65.800 stotov, 66.000, 47.530, 71.000, 66.120, 68.860.

Vedno isti vir dokazuje, da je v reji goveje živine malenkostna težnja po znižanju glav v hlevih. Največ goveje živine je bilo l. 1954 — 14.929 glav. Od tistega leta se število stalno niža, tako da jih je bilo konec lanskega leta (številke so bile izračunane na podlagi plačila občinske takse na živino) 14.681 glav.

Konec lanskega leta je bilo tudi 427 traktorjev ter 55 mlatilnic.

—«»—

Nova notranja komisija ATA

Uslužbenci ATA so izvolili novo notranjo komisijo. To je edina notranja komisija v goriški pokrajini, v kateri ima večino fašistični sindikat CISNAL. CISNAL je dobil 20 glasov, CISL 17, CGIL pa 6.

—«»—

Goba avtomobilistu brez šoferskega izpita

Lani 10. junija so na sodišču v Tržiču obsodili na 7 mesecev zapora in 60.000 lir globe 30-letnega Celestina Compagnolija iz Rima, ker je vozil avtomobil brez šoferskega izpita. Agenti prometne policije so ga zalotili maja l. 1955 pri Pierisu. Compagnoli je proti tej obsodbi vložil priziv, a včeraj so ga na goriškem sodišču znova spoznali za krivega in potrdili prejšnjo obsodbo.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Ciklomotoristična dirka za nagrado narodov

Hoevenaers končni zmagovalec pred Pobletom in Fallarinijem

V obeh poletapah zadnje etape Caserta-Rim je zmagal Španec Poblet

RIM, 6. — IX. ciklomotoristična dirka za veliko nagrado narodov je končana. Končni zmagovalec je mladi Belgijec Hoevenaers, v obeh poletapah današnje zadnje etape Caserta-Rim (285,3 km) pa je z veliko avtoriteto zmagal Španec Miguel Poblet, ki se je tako od četrtega pomaknil na drugo mesto v končni klasifikaciji pred Fallarinijem in Moserjem.

Čeprav se je pričakovalo, da bodo italijanski kolesarji v današnji etapi sprožili ofenzivo proti vodilnemu Belgijcu Hoevenaersu, pa je dirka potekala precej monotono. Kronika lahko registrira samo nekaj poskusov pobega Fallarinija v prvi poletapi in nekaj pobegov Baldinija v drugi poletapi, ki pa so bili nevtralizirani že v samem začetku. Po drugi strani pa je bila vsaka ofenziva proti Belgijcu otežkočena tudi zaradi tega, ker je Poblet odklonil vsako sodelovanje s Fallarinijem, Moserjem, Baldinijem in drugimi in je celo sodeloval s Hoevenaersom. To je bilo očitno vsakokrat, kadar je skusal uiti Fallarini. Seveda pa je tudi Hoevenaers dal iz sebe svoje zadnje moči, ko so prišle najbolj do izraza v dvobojih s Pobletom na obeh dirkališčih v Sabaudiji in v Rimu.

Obe današnji vožnji za motorji v Sabaudiji in v Rimu na krožni progi Terme di Caracalla sta ti bili na las podobni. Obakrat je namreč Hoevenaers vodil skoraj do poslednjega kroga, ko ga je Poblet s povprečno hitrostjo 38 km na uro prehitel prvič za dve sekundi, drugič pa za devet sekund.

Italijani kljub naporom niso mogli biti kos obema inozemcema, posebno pa ne Fallarini, ki se je hočeš nočeš moral odreči ne samo prvemu, temveč tudi drugemu mestu v končni klasifikaciji.

Posebno zanimiva je bila dirka za motorji na zaključku druge poletape v Terme di Caracalla. Po prvem krogu je vodil Hoevenaers z 1" pred Moserjem, 3" pred Fallarinijem, 4" pred Baldinijem in 6" pred Pobletom. Po drugem krogu je vodil s 4" naskoka pred Fallarinijem, 5" pred Moserjem in 6" pred Pobletom. V tretjem krogu je Belgijec povečal tempo in dvignil povprečno hitrost na 57,522 km. Na drugo mesto se je zrinil Poblet, toda z zaostankom 9". Od tega trenutka dalje je Fallarini, ki se je obdržal na tretjem mestu, zaostajal v vsakemu krogu in izgubljal dragocene sekunde, ki so ga končno tudi spravile ob drugo mesto v končni klasifikaciji. V četrtem krogu je Fallarini zaostajal že za 14", v petem za 16", v šestem za 31" in v vsakem naslednjem krogu povprečno za 5" do 6" več. Kljub temu pa je bil Fallarini med vsemi Italijani še najbolj stalen. Zadnji krog je Poblet prevozil s povprečno hitrostjo 58.440 km na uro in pustil za seboj vse, vključno s Hoevenaersom, kateremu pa gre vse priznanje za tako častno borbo s takim specialistom kot je Poblet, ki je lani na istem dirkališču znal obračunati tudi z vse drugačnimi in izkušnejšimi sprinterji kot je Hoevenaers, ki bo svoj letošnji uspeh moral kmalu potrditi v bližnjih dirkah.

Vrstni red v prvi poletapi Caserta - Sabaudia:

1. Poblet (Sp.) 155,5 km v času 4.21'42" s p. h. 35.651 km (138 km po cesti v 4.2'8", s p.h. 34.196 km);

2. Hoevenaers z zaostankom 2", 3. Post 54", 4. Baldini in Fallarini 55" 6. Sabbadin 1'18", 7. Moser 1'22", 8. Bertoglio 1' in 30", 9. La Cioppa 1'38", 10. Tinazzi 1'42".

Vrstni red v drugi poletapi Sabaudia Rim:

1. Poblet (Sp.) 129.800 km v času 3.16'40" s p. h. 39.650 km (99.800 km po cesti v 2.44'31" s p. h. 36.470 km).

2. Hoevenaers 9", 3. Fallarini 1'16"9, 4. Post 1'40", 5. Baldini 1'42", 6. Moser 1'45", 7. Pellegrini 2'22", 8. Reitz 2'24" 9. La Cioppa 2'57", itd.

Končni vrstni red:

1. Hoevenaers (Bel.) 45.14'46",

2. Poblet (Sp.) z zaostankom 2'56",

3. Fallarini 3'50",

4. Moser 5'48", 5. Christian (Avst.) 10'43", 6. Sabbadin (It.) 16'27", 7. La Cioppa 17'16", 8. Post (Niz.) 23'57", 9. Baldini 29'24", 10. Poni 31'23", 11. Brenioli 45.49'44", 12. Ronchini 45.52'37", 13. Pellegrini 45.55', 14. Grassi 45.59'16", 15. Reitz 46.00'16", 16. Tinazzi 46.15'39" 17. Bover 46.17'39", 18. Picot 46.20'55", 19. Van Est 46.23'25" 20. Ganucci 46.28'59", 21. Fantini 46.29' 22. Gouget 46.39'10", 23. Scudellaro 46.41'12", 24. Domenicali 46.46'20", 25. Chacon 47'01'35", 26. Pintarelli 47.32' in 20", 27. Tognaccini 47.44'43" 28. Ciancola 48.07'47", 29. Bertoglio 48.18'59", 30. Maresch 48.27'16".

Svetovno prvenstvo lahke kategorije

Joe Brown - Ralph Dupas danes zvečer v Houstonu

Sedanji prvak Brown je favorit v razmerju 2:1

HOUSTON (Texas), 6. — Jutri zvečer se bosta v Houstonu pomerila v dvoboju za svetovno prvenstvo lahke kategorije prvak Joe Brown in njegov izzivalec Ralph Dupas. Brown je favorit v razmerju 2:1. Dupas se bo prvikrat boril na razdaljo 15 rund. Od 84 profesionalnih dvobojev jih je 13 odločil v svojo korist z K.O., 62 po točkah, 8 jih je izgubil, 6 pa se jih je končalo neodločeno. Slovi kot izreden tehničar. Nasprotno pa je njegov nasprotnik Brown znan po svojih močnih udarcih, ki so mu v 95 profesionalnih dvobojih prinesli 31 zmag z K. O. Svetovno prvenstvo je osvojil avgusta 1956 z zmago po točkah nad Wallasom «Bud» Smithom in ga je nato uspešno branil trikrat v l. 1957, ko je vse svoje nasprotnike Smitha, Zulueto in Lopesa premagal z knockoutom.

—«»—

BERLIN, 6. — Dvoboj za evropsko prvenstvo srednje kategorije med Francozom Humezom (prvakom) in izzivalcem Nemcem Scholzem, je bil odložen za en teden in bo 7. junija na olimpijskem stadionu v Berlinu, ki lahko sprejme 100.000 gledalcev. Humez je že premagal Scholza marca lani v Parizu po točkah.

—«»—

Dvoboj med D'Agato in Keenanom preložen

MILAN, 6. — Sportna organizacija SIS je zaprosila «Evropsko boksarsko zvezo» za preložitev dvoboja za evropsko prvenstvo petelinje kategorije med D'Agato in Keenanom, ki bi moral biti 15. maja v Milanu, na 15. junij.

ATLETIKA

Sciavlakadze (SZ) skočil 2.08 v višino

MOSKVA, 6. — Na atletskem prvenstvu Georgije v Tiflisu je Robert Sciavlakadze zmagal v skoku v višino z najboljšim letošnjim rezultatom na svetu. Preskočil je višino 2.08 metrov.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

KINO PROSEK-KONTOVEL
predvaja danes 7. t. m. ob 19.30 uri film:
BERLIN - TOKIO
Igra
Kristina Soederbaun

Kino v Križu
predvaja danes 7. t. m. ob 20.30 uri
Žena je enaka za vse
(La moglie è uguale per tutti)
Igrajo: Nino Taranto, Nadia Gray, Lea Padovani, Tina Pica, Carlo Dapporto

Italijansko košarkarsko prvenstvo

Šele derbi v zadnjem kolu bo odločil o novem prvaku

Kandidati za izpad: Pavia, Roma in Livorno

Italijansko košarkarsko prvenstvo Prve serije je tik pred zaključkom. V nedeljo so odigrali predzadnje kolo, ki pa ni niti v najmanjši meri prispevalo k rešitvi obeh glavnih odprtih vprašanj, ki zadevajo zasedbo prvega mesta in pa borbo za obstanek v Prvi seriji. Simmenthal in Virtus, ki sta edina kandidata za naslov prvaka za sezono 1957—58, sta z lahkoto premagala svoja nasprotnika, pri čemer je Simmenthal dosegel proti Livornu celo rekordni rezultat 108:43. Ker je med njima le ena točka razlike, bo padla odločitev prihodnjo nedeljo v zadnjem kolu prvenstva, v katerem se bosta oba rivala pomerila med seboj. Če bi zmagal Virtus, bi po točkah dosegel svojega tekmeca, ki pa bi imel še vedno boljši količnik v koših. Ker pa za podelitev naslova odločajo točke, ne pa količnik, bi bilo potrebno naknadno srečanje med obema nasprotnikoma.

Vendar pa je spričo odlične forme italijanskega prvaka Simmenthala le malo verjetno, da bi Virtusu uspelo zmagati in zato lahko že sedaj s precejšnjo gotovostjo proglasimo Simmenthala za ponovnega državnega prvaka.

Se bolj zapletena pa je borba na spodnjem koncu lestvice, kjer so minulo nedeljo vsi trije kandidati za izpad doživeli poraz in sicer Pavia proti Oransodi, Roma proti Stelli Azzurri in Livorno proti Simmenthalu. Prihodnjo nedeljo bodo vsi trije igrali na svojih igriščih (Pavia - Stella Azzurra Roma - Motomorini, Livorno - Stock) in ker njihovi nasprotniki ne spadajo med vodilna moštva, se prav lahko zgodi, da vsi trije zmagajo. V tem primeru bodo, podobno kot za prvo mesto, potrebna tudi za obstanek naknadna srečanja v troje ali pa v dvoje, v primeru, da enemu od treh kandidatov prihodnjo nedeljo spodrsne.

Tržaška ekipa Stock si je z dobro igro v srednjem delu prvenstva zagotovila obstanek v Prvi seriji, čeprav je po vrsti porazov v zadnjih kolih obtičala na predzadnji stopnici. Tokrat je na svojem igrišču izgubila proti vrsti Ignis Varese z rezultatom 75:72 (37:37). Na potek igre, ki je bila precej izenačena, sta kvarno vplivala oba sodnika z netočnimi odločitvami, zdi se pa, da je tudi pri štetju košev prišlo do pomote v škodo Tržačanov.

Rezultati 21. kola: Simmenthal - Livorno 108:43, Virtus - Motomorini 64:50, Stella Azzurra - Roma 61:51, Oransoda - Pavia 64:54, Gira-Benelli 66:44 Ignis Varese - Stock 75:72.

Lestvica:

Simmen.	21	20	1	1591	1133	41
Virtus	21	19	2	1527	1166	40
Gira	21	13	8	1212	1187	34
Ignis V.	21	11	10	1409	1350	32
Motom.	21	11	10	1280	1243	32
Orans.	21	11	10	1424	1466	32
Benelli	21	10	11	1229	1314	31
Stock	21	8	13	1290	1332	29
Stella A.	21	8	13	1220	1329	29
Pavia	21	5	16	1020	1202	26
Roma	21	5	16	1123	1316	26
Livorno	21	5	16	1116	1405	26

—«»—

KOSARKA V JUGOSLAVIJI

Beograd v vodstvu po prvih dveh kolih

BEOGRAD, 6. — Pred 14 dnevi se je začelo jugoslovansko košarkarsko prvenstvo zvezne lige za sezono 1958-59, ki pa v dosedanjih dveh kolih ni moglo biti popolno zaradi obveznosti ljubljanske Olimpije v tekmovanju za pokal evropskih prvakov.

Rezultati I. kola: Ljubljana - Proleter 70:60, Lokomotiva - Beograd 65:83, Crvena zvezda - Radnički 58:49, Partizan - Jugomontaža 72:61.

Rezultati II. kola: Partizan - Crvena zvezda 57:57, Radnički - Lokomotiva 25:25, Jugomontaža - Proleter 55:57, Zadar - Beograd 72.75.

Lestvica po II. kolu:

Beograd	2	2	0	0	158:137	4
Partizan	2	1	1	0	129:118	3
C. zvezda	2	1	1	0	115:106	3
Ljubljana	1	1	0	0	70:60	2
Proleter	2	1	0	1	117:125	2
Radnički	2	0	1	1	74:83	1
Lokomotiva	2	0	1	1	90:108	1
Zadar	1	0	0	1	72:75	0
Jugomontaža	2	0	0	2	116:129	0
Olimpia	0	0	0	0	0:0	0

—«»—

DIRKA PO ŠPANIJI

Desmet prvi v 7. etapi De Groot ostal v vodstvu

CUENCA, 6. — V sedmi etapi kolesarske dirke po Španiji Valencia - Cuenca je zmagal Belgijec Desmet, ki je 216 km dolgo progo prevozil v času 7.01'48". V splošni klasifikaciji je še vedno v vodstvu Nizozemec De Groot.

Vrstni red v 7. etapi: 1. Desmet 7.01'48", 2. Van Looy, 3. Botella, 4. Iturat, 5. Mas, 6. Van Est, 7. Otano, 8. Ferra in še več drugih s časom Van Looya.

Splošni vrstni red: 1. De Groot 39.57'06", 2. Van Looy 40.04'02", 3. San Emeterio 40.04' in 13", 4. Manzaneque 40.06'08", 5. Stablinski 40.07'05", 6. Fornara 40.07'47", itd.

NOGOMET

CARDIFF, 6. — Nogometna zveza Walesa je poleg sedemnajstih že določenih nogometašev za svetovno prvenstvo, izbrala še pet drugih za dopolnitev predpisanega števila 22. Ti so: Ron Hewitt, Graham Vearcombe, Len Allchurch, John Elsworthy in George Baker.

Kino na Občinah
predvaja danes 7. t.m. z začetkom ob 18. uri barvni film:
«ZLOČINEC NA ASFALTU»
(Criminale sull'asfalto)

Igrajo: ANTHONY STEEL, ODILE VERSOIS, J. ROBERTSON JUSTICE, STANLEY BAKER

Dober plasma sovodenjskih nogometašev

V nedeljo so mladi sovodenjski nogometaši odigrali zadnjo tekmo v sedanjem prvenstvu na domačih tleh proti Ločniku. Igrali so neodločeno 1:1. Sovodenjci bi tekmo prav gotovo odločili v svojo korist, če ne bi igrali brez treh najboljših igralcev, ki so jih suspendirali zaradi njihovega vedenja v Gradišči. Sovodenjci si delijo 3. in 4. mesto.

VLADIMIR BARTOL — 68.

ALAMUT

Velika daija sta ves čas nepremično visela na njegovih ustnicah. Ko se je za trenutek prekinil, ga je vprašal Abu Ali:

«In ali veš, kaj je bilo v tisti kroglici, da je imela tako čudovito moč?»

«Poslušajta,» je nadaljeval Hasan. «Isti dan proti večeru me je prevzel čuden nemir. Nikjer mi ni bilo obstanka, spraševal sem se, kaj mi pravzaprav manjka, in nenadoma sem se znašel v hiši našega kneza. Gospodar me je sprejel s smehljajem in kakor da me je bil že pričakoval. ‚Tudi ostali gostje so tu,' mi je rekel. ‚Vsakogar namreč, ki je kdaj použil tako kroglico, žeja, da bi znova in znova doživljal razkošja, ki jih je bil takrat občutil. In če to ponavlja, postane sčasoma suženj tega mamila in mu zapade tako, da bi moral brez njega umreti. Tega bi vas rad obvaroval in zato vam niti ne bom dal novih kroglic niti vam razkril, kaj vsebujejo.' V nekaj dneh se je v meni polegel nemir. Toda znatiželjnost je bila prebujena in zaklel sem se, da moram izvedeti, kakšna snov je tičala v onih kroglicah. Sreča mi je bila naklonjena. Takrat je slovela v Kabulu kot najlepša odaliska neka Apama. Mislim, da sem vama bil že pripovedoval o njej in nemara utegneta doživeti še veselo presenečenje.»

Hasan se je zagonetno posmejal. Povzel je:

«Bil sem podjeten vročekrvnež in zlepa nisem poznal stvari ali sile, ki bi me bila zadržala, če je v meni vzkipela strast. Knez si je Apamo prilastil, jaz pa sem si pri njem osvojil njeno srce. Sestajala sva se v njegovih vrtovih sredi noči in uživala v prepovedanih objemih razkošje paradiža. Svojega gospodarja je kmalu povsem omrežila. Ko sem ji nekoč zaupal, kakšna radovednost me muči, je izvila iz njega skrivnost. Snov, ki je bila v kroglicah, se imenuje hašiš ali hašaš in se prideluje prav iz te indijske konoplje, ki jo vidita tam v onemle cvetličnjaku.»

Tiščali so se shrambe, ki jih je skrivala pred sončno pripeko. Ko je Hasan končal, so vsi trije nekaj časa molčali. Abu Ali je mrščil obrvi in gledal v tla, Buzruk Umid pa je strmel v gorske stene.

Končno je slednji spregovoril:

«Nekaj se mi svita, kaj pravzaprav nameravaš. S sokom iz te rastline hočeš menda v vernikih zanetiti divjo gorečnost, zbuditi v njih strast po ponovnem uživanju in tako zasužnjiti njihovo voljo.»

«In iz tega si obetaš kakšnih posebnih koristi?» je zagodrnjal Abu Ali. «S tem, da jim odvzameš ta svoj ašaš, ali kakor se mu že pravi, hočeš vplivati na njihovo naravo tako, da bodo letali za smrtjo? Oprosti, to se mi zdijo zgrešeni računi. Pa tudi če bi brez tega mamila ne mogli živeti, ni nikjer zapisano, da bi se žrtvovali, kakor boš ti hotel. Ta poizkusek bi si bil zares pri svojih letih lahko prihranil. Kajti da bi si domišljal, da ti bodo verjeli, da jih je tista tvoja kroglica popeljala v raj, tega ne morem verjeti. Zato se zdaj rajši kot pametni možje pogovorimo, kaj bomo ukrenili zoper veliko sultanovo vojsko, ki se nam z vsakim dnem bolj približuje.»

«Podpišem vse, kar si rekel,» je dejal Hasan s prevejanim nasmehom. «Spričo moči sovražnika, ki se nam bliža, nam preostane samo dvoje poti: Ali da hitro pripravimo karavano in se skušamo rešiti v Afriko, kot nam je bil nasvetoval modri Mucufer, ali pa da se zanesemo na čudež. Kot vesta, sem se bil jaz odločil za slednje. Je pa še zmerom čas, da se premislimo.»

«Pri bradi Mohamedovi!» je vzkliknil Abu Ali. «Pri tebi pošten moslem nikoli ne ve, pri čem je. Rad bi videl, da bi govoril enkrat naravnost.»

«No, pa bom poizkusil. Ali vama nisem bil prejle dejal, da nimam tu gori samo rajskega ključa, marveč da od tod tudi opazujem, kaj se v raju dogaja? Kaj je na tej strani pod stolpom, vesta. Toda kaj je na oni, ali vaju še ni nič zamikalo, da bi pogledala? Stopita, prosim do nadzidkov.»

Velika daija sta naglo pohitela do roba terase. Vzpela sta se ob debelih nadzidkih, da sta videla čeznje. Od začudenja jima je zastala beseda v grlu. Pod sabo sta zagledala kot na velikem zemljevidu prekrasne gaje in vrtove, ki so bili vsi v cvetju. Hudournikova kraka sta jih oklepala v velikem loku. Prekopi so jih sekali in ločili, da so bili kakor otoki obdani od vseh strani od vode. Po njih so se belile s kamenčki posute steze. Sredi cipres so se svetlikali s steklom pokriti paviljoni kot kristalni gradiči. Okrogli ribniki z živimi vodometi so bili položeni vanje. Okrog enega od njih so tekala drobna bitja, ki so se zdela lahkokrila kot metulji.

«Čudež, resničen čudež,» je končno zašepetal Buzruk Umid.

«Pesnik Tisoč in ene noči bi mu lahko zavidal,» mu je pritrdil Abu Ali.

Hasan se je dvignil in se jima približal. Izraz zadoščenja mu je spreletel obraz.

«Mislita si, da sta bila takrat v Kabulu z menoj pri onem knezu,» je dejal. «Použila sta kroglico hašaša, doživela z menoj vred vsa ona čudovita razkošja duha, ki sem jih vama bil opisal, in se potem pogreznila v nezavest. Ko bi se potem prebudila, pa se ne bi bila znašla več v onem temnem prostoru, v katerem sta zaspala, marveč v tehle vrtovih, ki so pod vama, obdana od prekrasnih deklic, ki bi vama stregle čisto po načinu, ki je opisan v koranu. Kaj bi vama prišlo tedaj na misel?»

«Od vraga si, Ibn Saba!» je vzkliknil Abu Ali. «Da sem mlad in neizkušen, pri bradi Alija mučenca, bi mislil zares, da sem zašel v rajske vrtove.»

«Toda kdaj in kako si vse to izvršil?» je vprašal Buzruk Umid.

«Deilemski kralji, ki so gradili Alamut, so postavili temelj tudi tem vrtovom. Poznejši poveljniki gradu so jih zanemarili. Trava in divja gošča sta jih prerasla. Moj prednik, dobri Mehdi, menda sploh ni poznal dohoda do njih. Toda jaz sem slišal nekaj šepetati o njih in ker je zamisel o uporabi takih vrtov že davno v meni dozorela, sem napel vse sile, da sem se polastil trdnjave. Sam sem potem vse izmeril in preračunal. Naredil sem točen načrt in ko so prišli skopljenci iz Egipta, sem ga z njimi izvršil. Tako sem si kos za kosom ustvaril ta raj. Vidva sta poleg mene in skopljencev zdaj edina na gradu, ki vesta zanj.»

«Ali se ne bojiš da bi te utegnili skopljenci izdati?» je vprašal Buzruk Umid.

«Ti jih ne poznaš, teh mojih skopljencev,» je odvrnil Hasan. «Z nikomur ne govore, razen z mano. Njihov poveljnik, stotnik Ali, mi je slepo vdan. Vsakdo poleg tega ve, da bi ga doletela, če bi kaj izblebetal, smrtna kazen. Jaz se nanje zanesem.»

«Ali misliš, da ne bodo žrtve, ki jim je raj namenjen, spregledale tvoje prevare?»

Abu Ali je lokavo ošinil Hasana.

«V ta namen sem si izbral mladeniče, ki še niso okusili ljubezni z žensko. Nihče ni bolj lahkoveren od takega fantiča. Zakaj šele ženska napravi iz moškega celega moža. Ona mu posreduje spoznanje, ob njej postane zrel. Z nedolžnostjo telesa izgubi tudi nedolžnost duše. Zato sili fantiča vse k temu usodnemu dogodku. Zaslepljen od nepoznane strasti je pripravljen verovati v vse, samo da dospe do svojega cilja.»

(Nadaljevanje sleduje)